

SALĪDZINOŠĀ
PĒTĪJUMA PAR
ATALGOJUMA APMĒRU
DATU AKTUALIZĒŠANA

LATVIJA 2018

FONTES

PĒTĪJUMA DALĪBNIEMI

TENDENCES DARBA TIRGŪ

REZULTĀTI

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

PĒTĪJUMA DALĪBNIKI

PĒTĪJUMA POSMI

Šim pētījumam tika izmantoti dati, kurus *Fontes* ieguva 2018. gada martā-jūnijā par atalgojumu 226 privātā sektora uzņēmumos kopumā par **49 640** darbiniekiem, kuri tika klasificēti pēc *Fontes* amatu kataloga (*Fontes* amatu saime, līmenis un punkti).

Apkopotie dati par valsts pārvaldē nodarbinātajiem ir klasificēti pēc valsts un pašvaldību institūciju amatu kataloga (amatu saime un līmenis, mēnešalgu grupa).

2018. gada novembrī tika samēroti *Fontes* un valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogi un pārskatīta/piešķirta klasifikācija valsts un pašvaldību amatiem.

Veikta datu analīze, salīdzinot atalgojumu līdzvērtīga darba veicējiem privātajā un publiskajā sektorā.

KLASIFIKĀCIJU SAMĒROŠANA

Visi valsts pārvaldes darbinieki tiek novērtēti pēc *Fontes* amatu kataloga, nosakot atbilstošās amatu saimes, līmeņus un *Fontes* punktus;

Katrai valsts pārvaldes amatu kataloga saimei un līmenim tiek piemeklētas atbilstošas *Fontes* amatu kataloga saimes un līmeņi;

Valsts pārvaldes mēnešalgu grupas tiek samērotas ar *Fontes* punktiem;

Privātā sektora darbinieki, kas ir klasificēti pēc *Fontes* amatu kataloga, tiek pielīdzināti darbiniekiem valsts pārvaldē.

APRĒĶINOS IEKĻAUTĀS PRĒMIJAS UN PIEMAKSAS

- Atlīdzība par darba piespiedu kavējumu ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Atlīdzība par mazāk apmaksāta darba veikšanu
- Piemaksa par nakts darbu
- Samaksa par darbu svētku dienās
- Samaksa par virsstundu darbu
- Piemaksa par speciālo dienesta pakāpi
- Piemaksa par diplomātisko rangu
- Piemaksa par dienestu (darbu), kas saistīts ar īpašu risku
- Piemaksa par dienesta pienākumu pildīšanu kopā ar dienesta suni
- Piemaksa pedagogiem valsts ģimnāzijās un profesionālās izglītības kompetences centros ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Izdienas piemaksa tiesnesim ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Speciālās piemaksas Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un karavīriem
- Piemaksa tiesnesim par darbu nedēļas atpūtas laikā vai svētku dienā saskaņā ar izmeklēšanas tiesnešu grafiku ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Piemaksa pedagogam par kvalitātes pakāpi ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Piemaksa par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti
- Piemaksa par prombūtnē esošas amatpersonas (darbinieka) amata pienākumu pildīšanu
- Piemaksa par vakanta amata pienākumu pildīšanu
- Piemaksa par pienākumu pildīšanu papildus amata aprakstā noteiktajiem amata pienākumiem
- Piemaksa par papildu pedagoģisko darbu izglītības iestādē
- Piemaksa par pienākumu pildīšanu papildus amata aprakstā noteiktajiem amata pienākumiem (saistībā ar Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā)
- Prēmija atbilstoši ikgadējam darba izpildes novērtējumam
- Prēmija par drošsirdīgu un pašaieliedzīgu rīcību, veicot amata (darba, dienesta) pienākumus
- Naudas balva
- Prēmija Iekšlietu sistēmas iestāžu amatpersonai ar speciālo dienesta pakāpi, pirmstiesas izmeklēšanas iestādes amatpersonai, pašvaldības policijas darbiniekam par tāda nozieguma novēršanu vai atklāšanu, kas radījis vai varēja radīt būtisku kaitējumu
- Prēmija amatpersonai (darbiniekam) par ieguldījumu ēnu ekonomikas apkarošanā un godīgas konkurences veicināšanā ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Piemaksa par divās daļās sadalītu darbdienu ([nav nevienam no iekļautajiem](#))
- Piemaksa karavīram par augstākas dienesta pakāpes amata pildīšanu
- Speciālā piemaksa par iestādei būtisko funkciju nodrošināšanu vai stratēģiski svarīgu mērķu īstenošanu
- Atvaļinājuma pabalsts
- Uzturdevas kompensācija
- Kompensācija par dzīvojamās telpas īri un komunālajiem maksājumiem
- Kompensācija amatpersonai (darbiniekam) par sabiedriskā transporta izdevumiem vai personīgā transportlīdzekļa izmantošanu amata (dienesta, darba) pienākumu izpildei (kompensācijas summa līdz 56,91 euro (ieskaitot))
- Kompensācija ceļa izdevumu segšanai amatpersonai ar speciālo dienesta pakāpi, kuru dienesta interesēs pārceļ amatā uz citu administratīvo teritoriju un kura nemaina dzīvesvietu (kompensācijas summa līdz 56,91 euro (ieskaitot))
- Kompensācija mācību izdevumu segšanai

APRĒĶINOS NEIEKĻAUTĀS PRĒMIJAS UN PIEMAKSAS

- Pabalsts ārvalstī dienošai amatpersonai (darbiniekam) dienesta vajadzībām izmantojamā transporta izdevumu segšanai
- Piemaksa ārvalstī dienošai amatpersonai (darbiniekam) par apdraudējumu dienesta vietā
- Piemaksa par dalību starptautiskajā misijā vai operācijā [\(nav nevienam no iekļautajiem\)](#)
- Atlaišanas pabalsts
- Atvaļināšanas pabalsts
- Izdienas pabalsts
- Pārcelšanās pabalsts
- Pabalsts māsaimniecības inventāra iegādei, pārceļoties uz dienesta vietu ārvalstī
- Algas pabalsts par dienestu ārvalstī; pabalsts ārvalstī dienošai amatpersonai (darbiniekam) par laulātā un bērna uzturēšanos ārvalstī
- Dienesta pienākumu izpildei nepieciešamā apģērba iegādes kompensācija [\(nav nevienam no iekļautajiem\)](#)
- Veselības apdrošināšanas, apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem izdevumu kompensācija ārvalstī dienošai amatpersonai (darbiniekam) un tās ģimenes locekļiem
- Veselības apdrošināšana
- Apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem
- Valsts obligātā dzīvības un veselības apdrošināšana
- Pabalsts amatpersonas (darbinieka) ievainojuma, sakropļojuma vai citāda veselības boj. gad., kas gūts, pildot amata (dienesta, darba) pienākumus, kā arī amatpers. ar spec. dien. pak., ja tā cietusi nelaimes gadījumā, bet nav pildījusi dienesta pienākumus
- Optisko redzes korekcijas līdzekļu iegādes kompensācija
- Veselības aprūpes pakalpojumu izdevumu kompensācija
- Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja, Ministru prezidenta un ministru reprezentācijas izdevumu kompensācija [\(nav nevienam no iekļautajiem\)](#)
- Pārcelšanās izdevumu kompensācija [\(nav nevienam no iekļautajiem\)](#)

ANALĪZĒ NEIEKĻAUTIE VALSTS PĀRVALDES DARBINIEKI

Darbinieki, kuriem darba alga pilna darba laika ekvivalentā tika norādīta mazāka par minimālo algu;

Darbinieki, kuriem netika norādīta amatu saime un līmenis vai algu grupa;

Darbinieki, kuriem personas slodze norādīta kā nulle darba stundas nedēļā;

Pedagogi un karavīri;

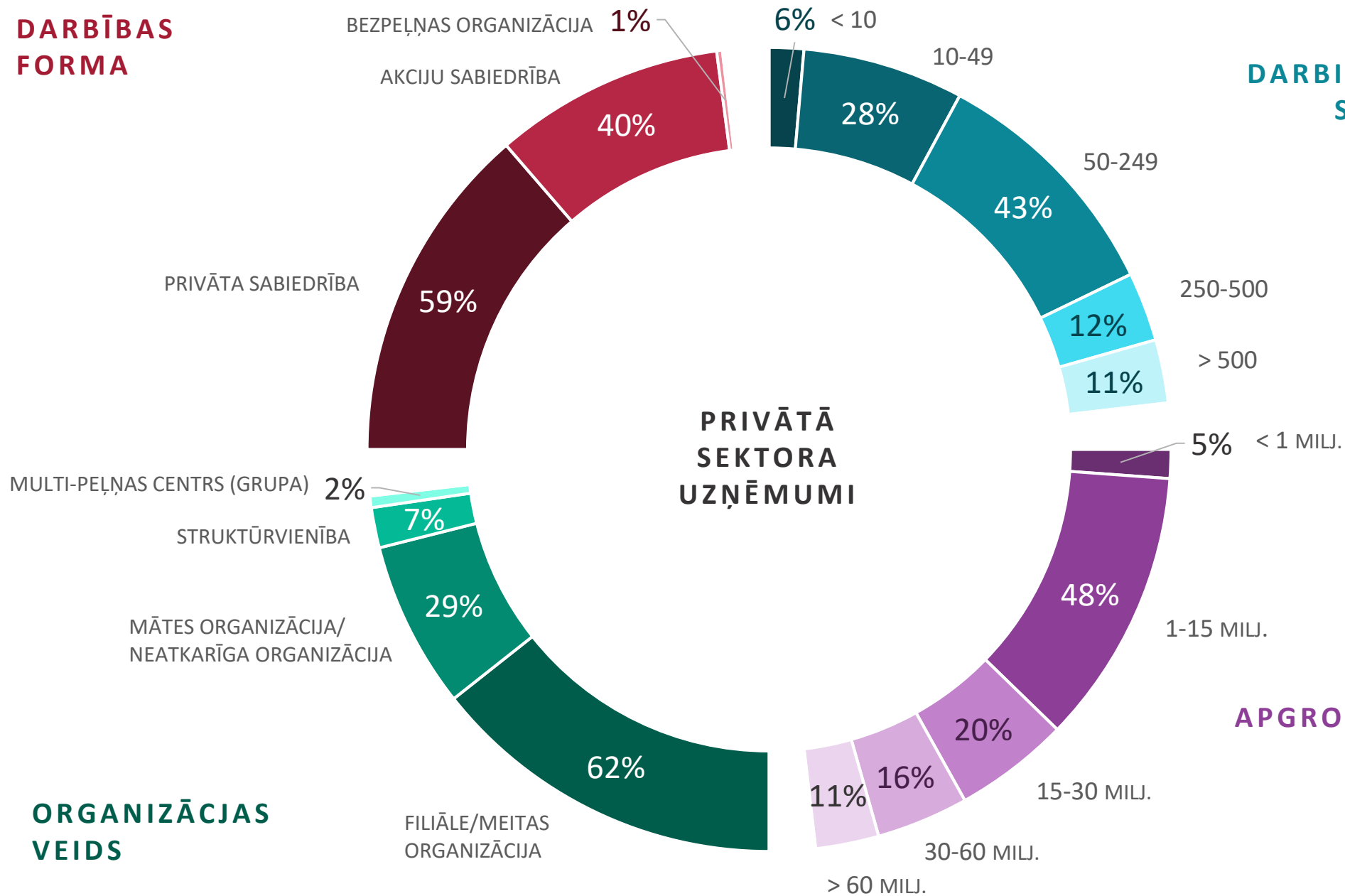
Atsevišķi darbinieki, kuru nepilnas slodzes atalgojums, pārrēķinot algu uz pilnu slodzi, sastādīja kopējam organizācijas atalgojuma līmenim neatbilstošus apmērus.

Kopumā no analīzes izslēgto darbinieku skaits valsts pārvaldē sastāda
16 053 jeb 34.5% no kopējā 46 581 darbinieku skaita

PĒTĪJUMA DALĪBNIKI

VALSTS PĀRVALDE	PRIVĀTAIS SEKTORS
113 iestādes 30 528 darbinieki	226 atsevišķas juridiskas vienības 49 640 darbinieki
Valsts pārvaldes darbiniekiem aprēķināta bruto alga un piemaksas un prēmijas par periodu no 2017.gada 1.maija līdz 2018.gada 30.aprīlim	Organizācijas iesniedz faktiskos grāmatvedības datus (bruto algas, piemaksas un prēmijas, ieskaitot darbaspēka nodokļus) par periodu no 2017.gada 1.maija līdz 2018.gada 30.aprīlim
Klasifikācija veikta pēc valsts un pašvaldību institūciju amatu kataloga un mēnešalgu grupām	Darbinieki tiek klasificēti pēc Fontes amatu kataloga kopā ar Fontes konsultantiem
Pētījumā netika iekļautas valsts un pašvaldību kapitālsabiedrības un neatkarīgas iestādes, piemēram, Valsts Kontrole, LR Tiesībsargs, LR Prokuratūra	Pētījumā netika iekļauti organizāciju vadītāji un valdes locekļi. Iestāžu vadītāju atalgojums tika salīdzināts ar lielo struktūrvienību un operatīvajiem vadītājiem.

**DARBĪBAS
FORMA****DARBINIEKU
SKAITS**

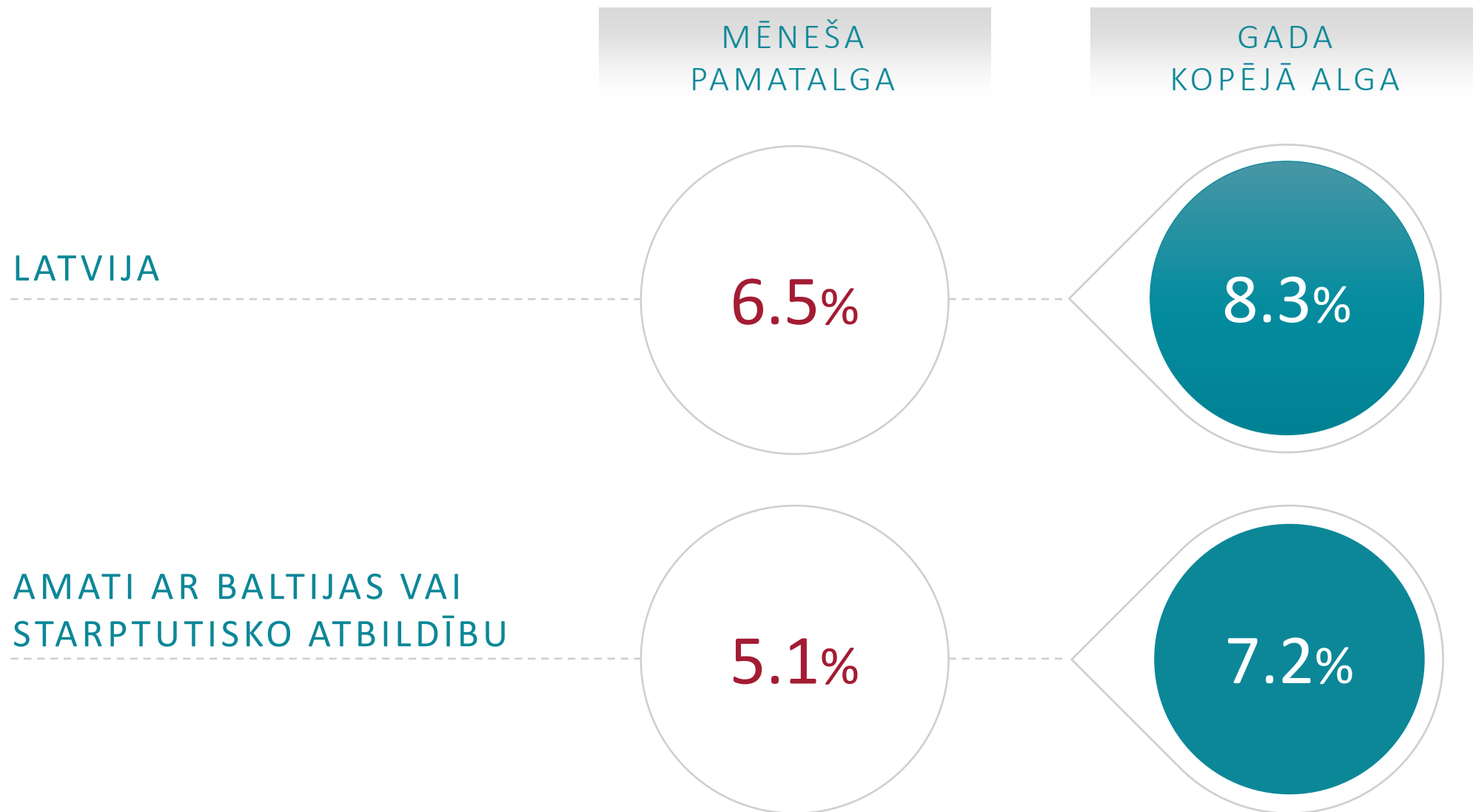

TENDENCES DARBA TIRGŪ

IZMANTOTIE TERMIŅI

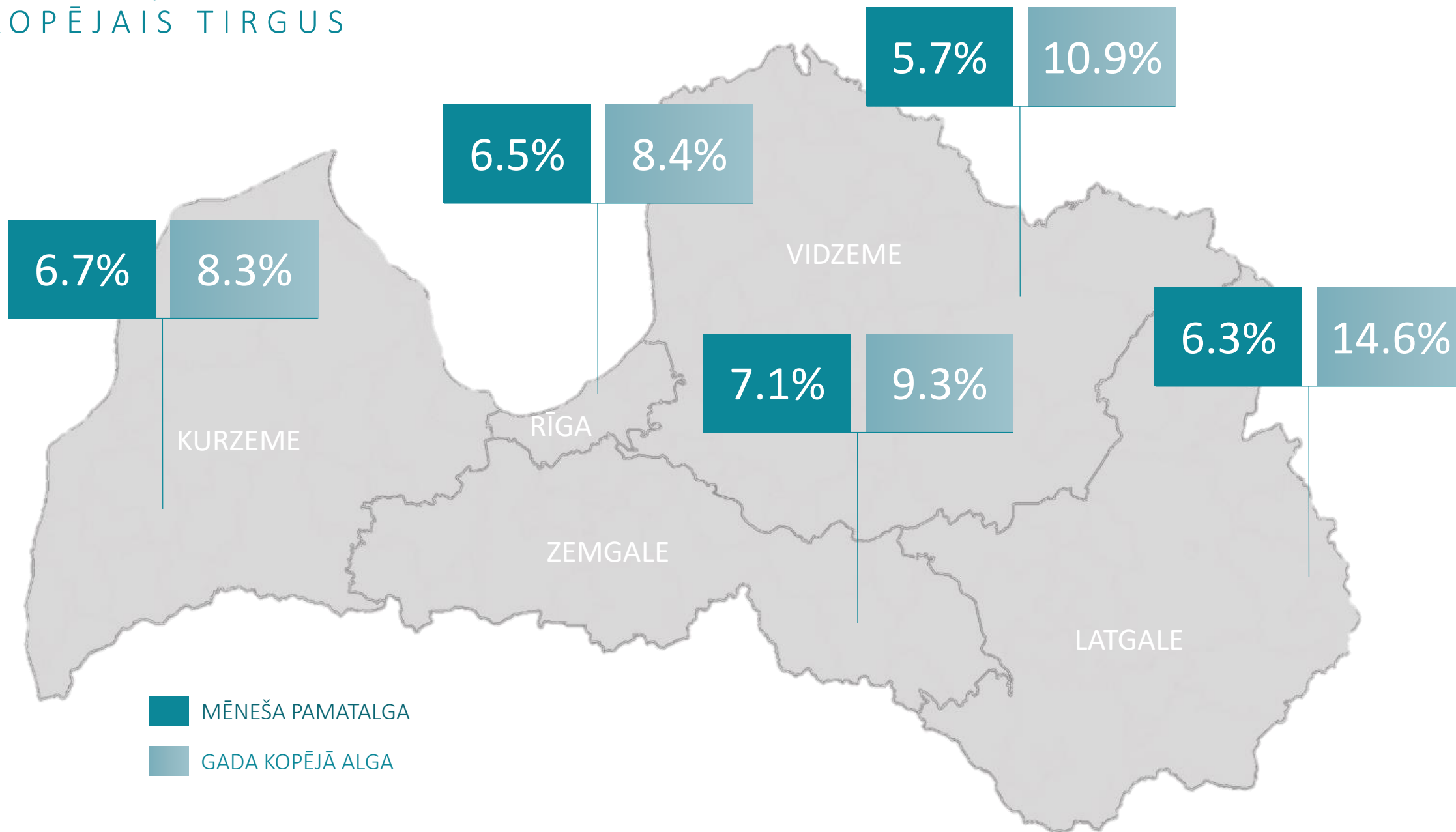
Mēneša pamatalga	Bruto mēneša pamatalga, kas noteikta darba līgumā pilna laika ekvivalentā. Mēneša pamatalgā nav iekļauts atalgojuma mainīgās daļas apjoms.
Mēneša kopējā alga	Bruto mēneša kopējā alga, kurā iekļauta mēneša pamatalga un vidējais mainīgo mēneša/ceturkšņa prēmiju un piemaksu apjoms mēnesī.
Gada pamatalga	Bruto gada pamatalga, kurā iekļauta pamatalga un garantētās prēmijas un piemaksas.
Gada kopējā alga	Bruto gada kopējā alga, kurā iekļauta pamatalga un visas prēmijas un piemaksas.

IZMAIŅAS ATALGOJUMĀ KOPĒJAIS TIRGUS

IZMAIŅAS ATALGOJUMĀ

KOPĒJAIS TIRGUS

IZMAIŅAS ATALGOJUMĀ PA NOZARĒM

GADA KOPEJĀ ALGA, KOPEJAIS TIRGUS

11.7%

MAZUMTIRDZNIECĪBA

9.3%

TRANSPORTS UN
LOĢISTIKA

9.7%

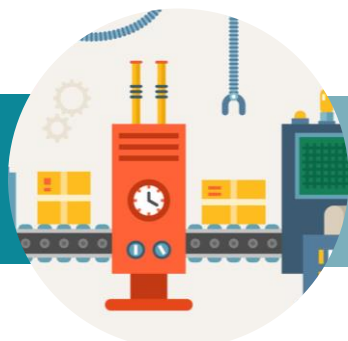
SABIEDRISKIE
PAKALPOJUMI

8.3%

FINANSES

9.4%

RAŽOŠANA

8.3%

IT UN
TELEKOMUNIKĀCIJAS

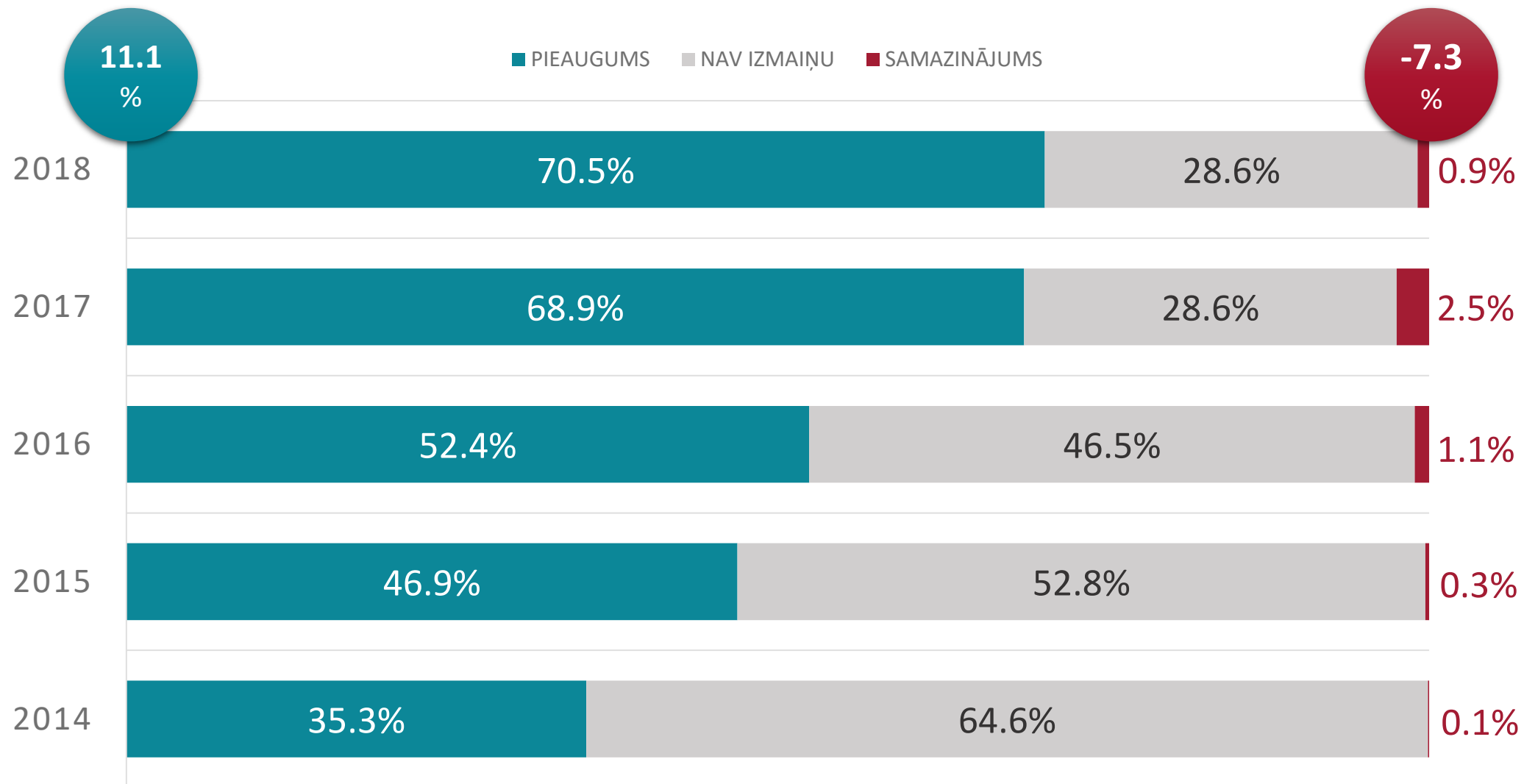
ATALGOJUMA IZMAIŅAS DARBINIEKU GRUPĀS

KOPĒJAIS TIRGUS

	FONTES PUNKTI	MĒNEŠA PAMATALGA	GADA KOPĒJĀ ALGA
AUGSTĀKĀ LĪMEŅA VADĪTĀJI	(372-863)	5.3%	6.9%
PIRMĀ UN VIDĒJĀ LĪMEŅA VADĪTĀJI	(282-371)	5.3%	6.8%
VECĀKIE SPECIĀLISTI	(213-281)	6.2%	8.0%
SPECIĀLISTI	(122-212)	7.0%	8.8%
JAUNĀKIE SPECIĀLISTI	(68-121)	7.9%	8.4%

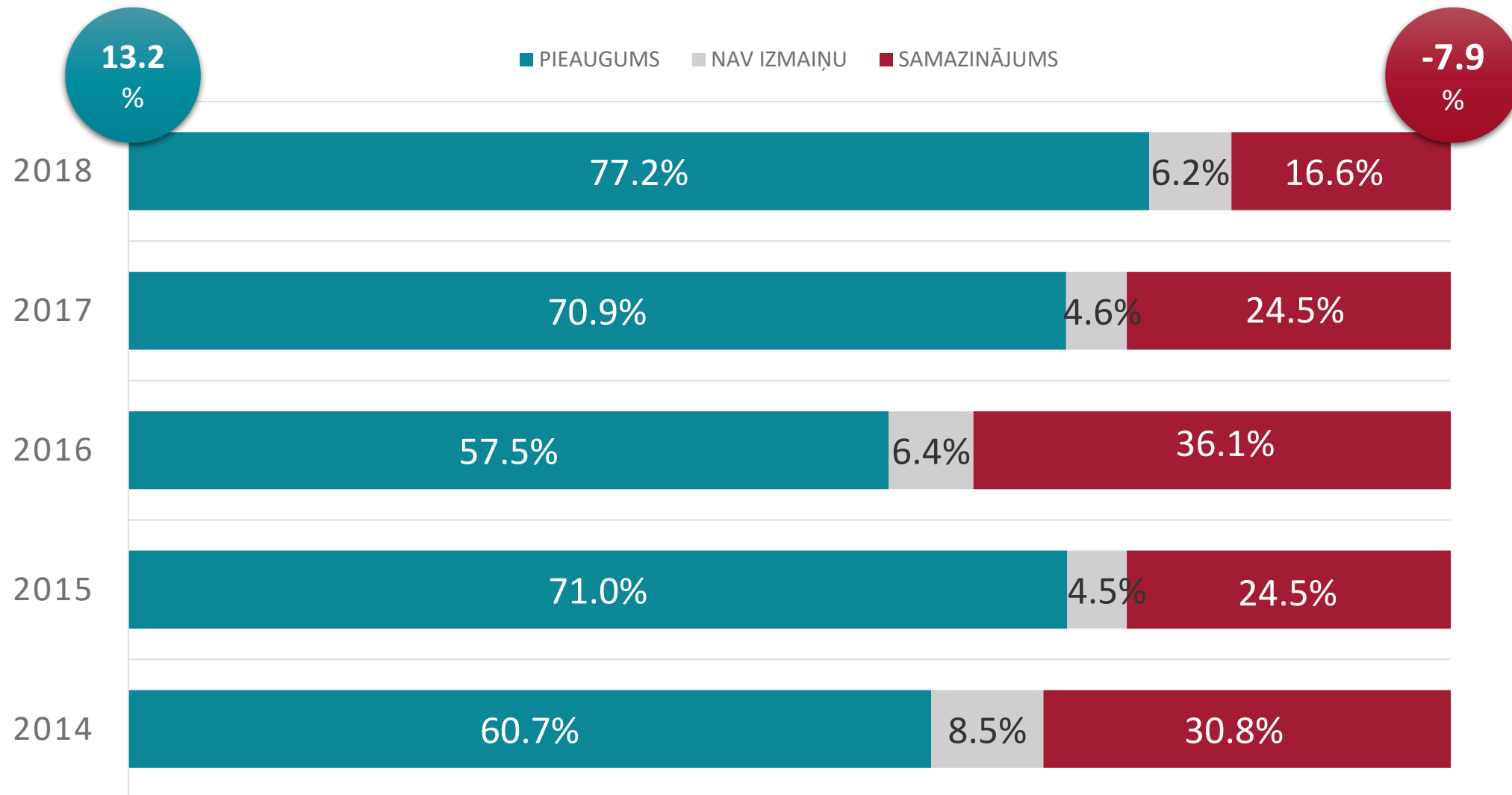

DARBINIEKU PROPORCIJA, KAM IR MAINĪTA MĒNEŠA PAMATALGA KOPĒJAIS TIRGUS

DARBINIEKU PROPORCIJA, KAM IR MAINĪTA GADA KOPĒJĀ ALGA KOPĒJAIS TIRGUS

TENDENCES DARBA TIRGŪ

ATALGOJUMA MAINĪGĀ DAĻA KOPĒJAIS TIRGUS

SAŅEMTA MAINĪGĀ
DAĻA

SAŅEMTAS PUSGADA/
GADA PRĒMIJAS

79.0%

2018

40.3%

78.8%

2017

40.8%

82.3%

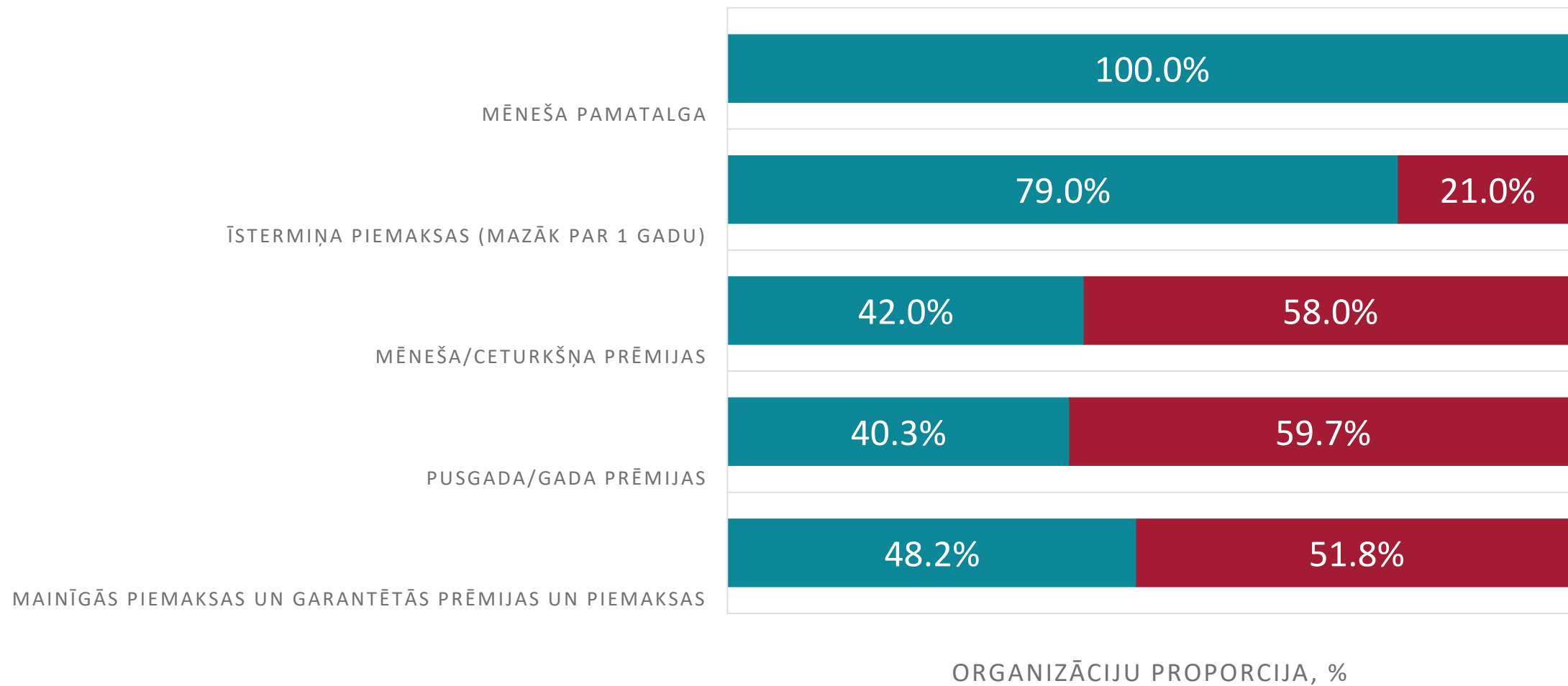
2016

49.2%

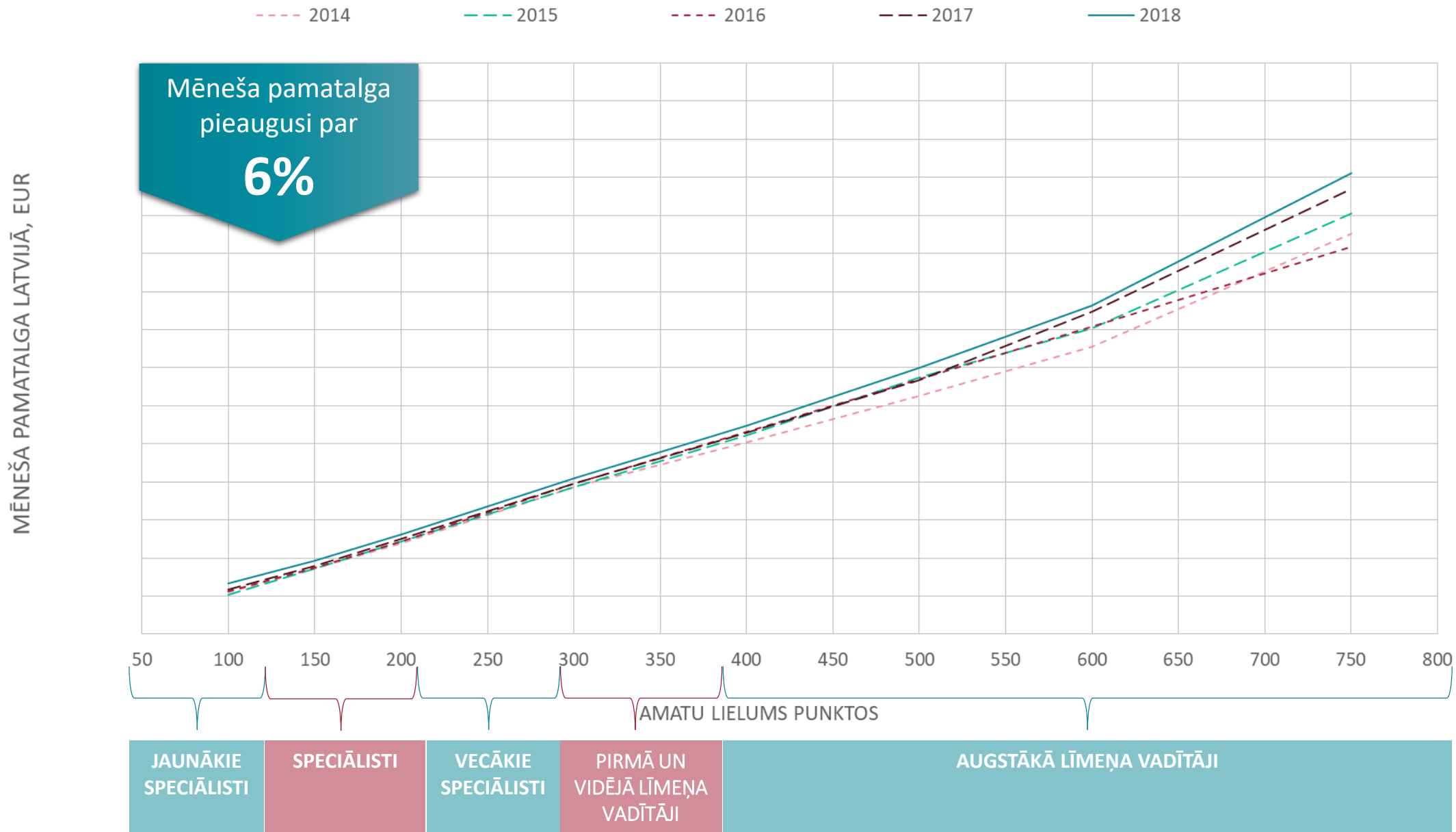
ATALGOJUMA KOMPONENTES

KOPĒJAIS TIRGUS

■ IZMAKSĀTS ■ NAV IZMAKSĀTS

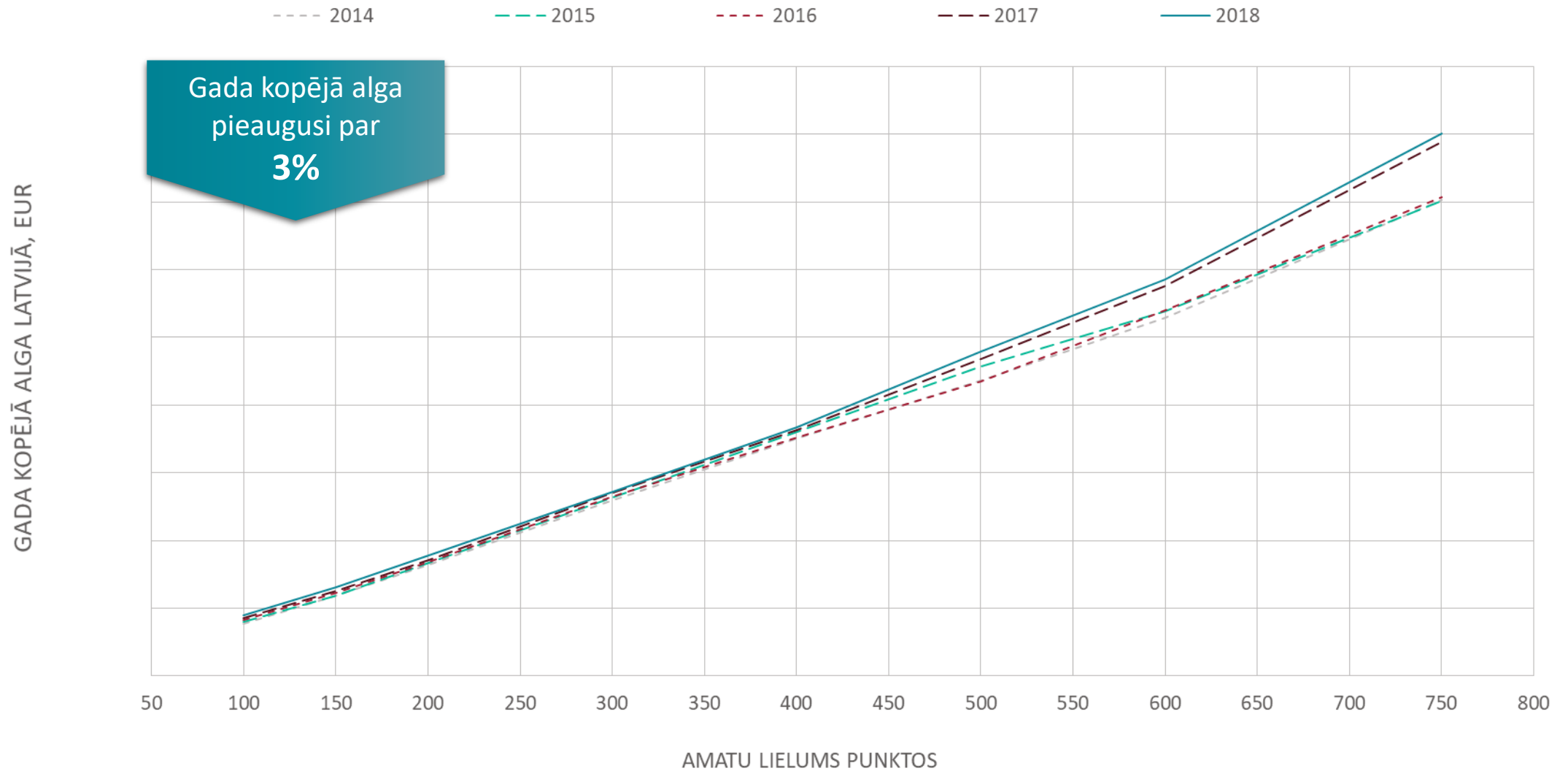

MĒNEŠA PAMATALGAS IZMAIŅAS KOPĒJAIS TIRGUS

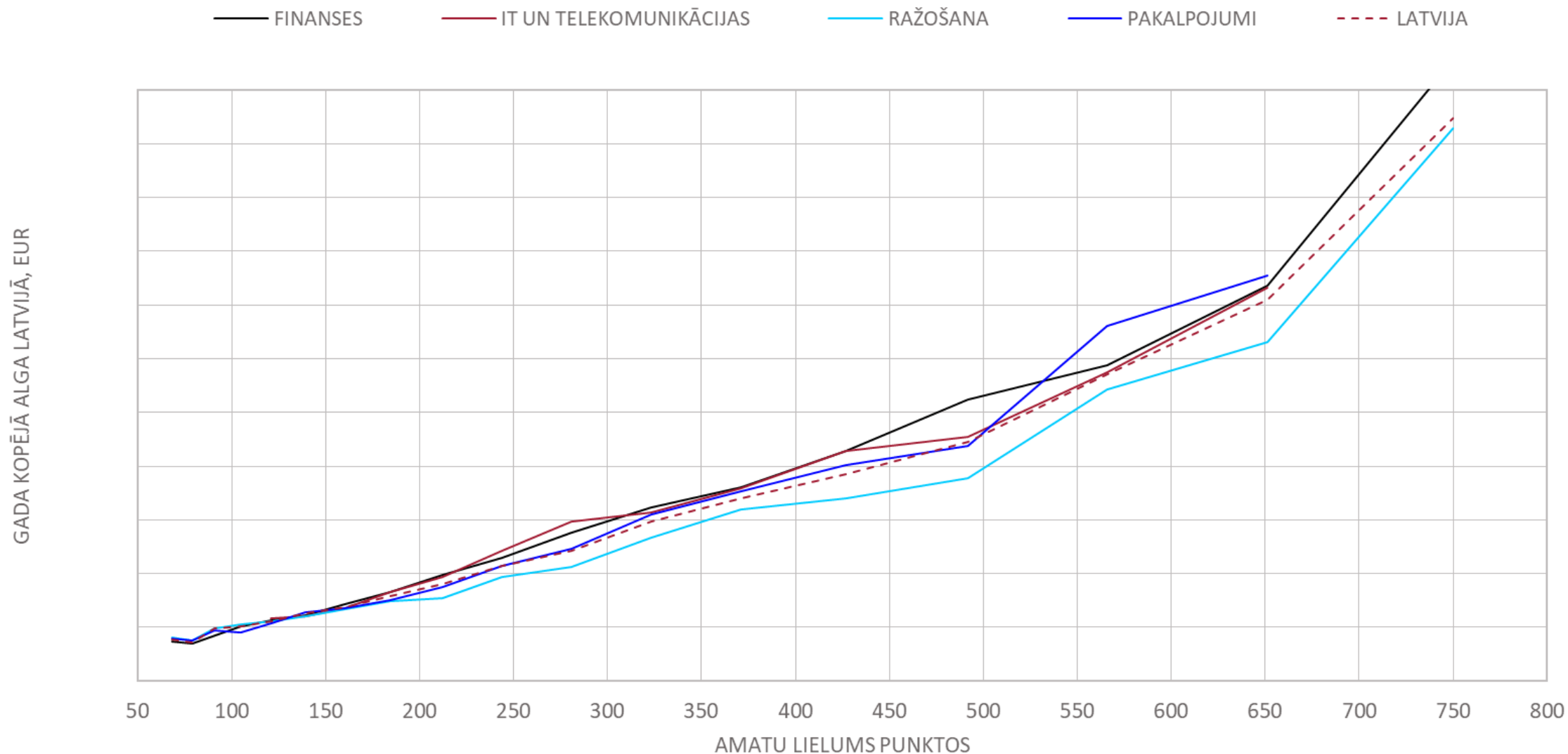
GADA KOPĒJAS ALGAS IZMAIŅAS

KOPĒJAIS TIRGUS

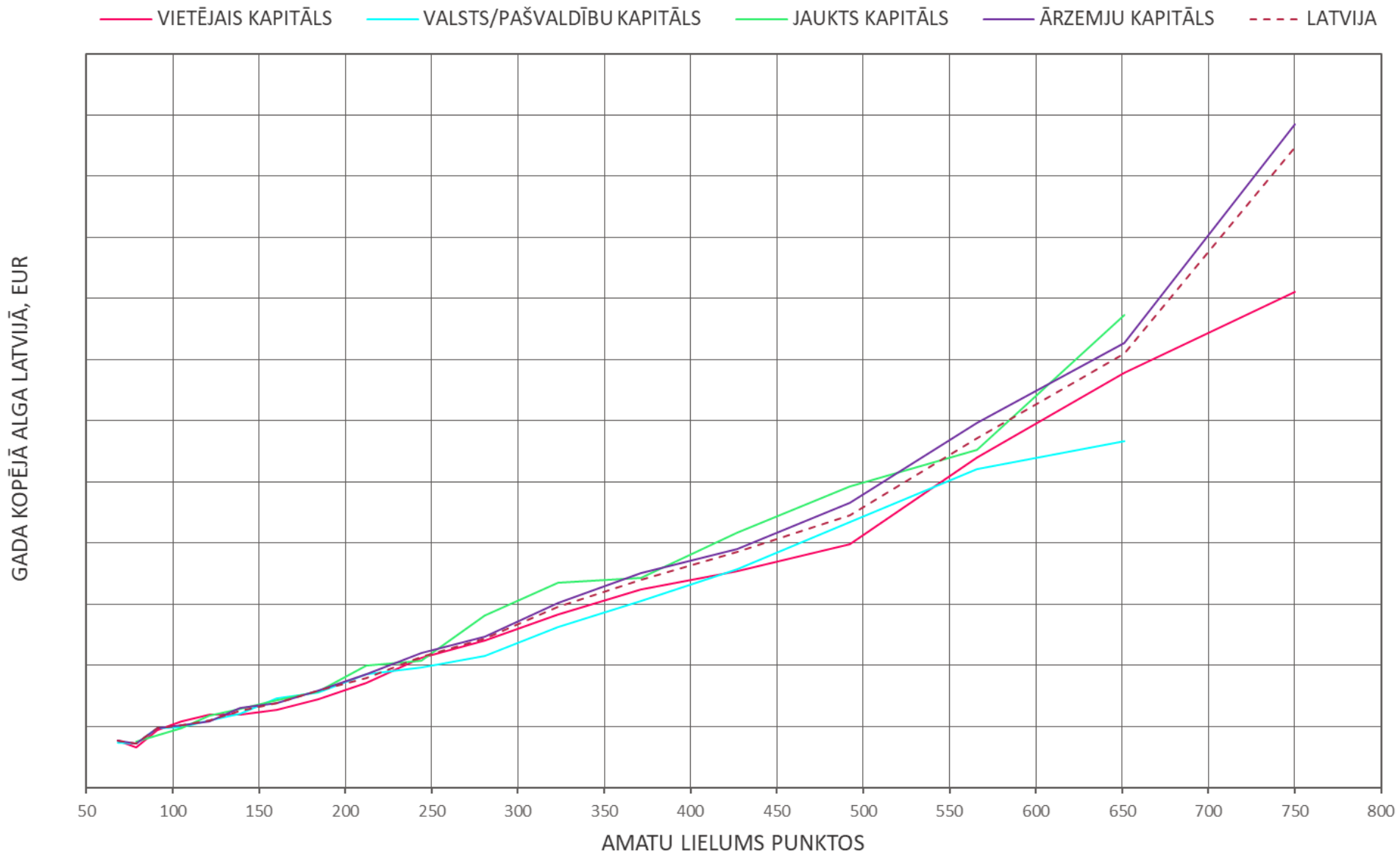
ATALGOJUMA ATŠĶIRĪBAS PA NOZARĒM

GADA KOPĒJĀS ALGAS MEDIĀNA, KOPĒJAIS TIRGUS

ATALGOJUMA ATŠĶIRĪBAS PĒC KAPITĀLA PIEDEDRĪBAS

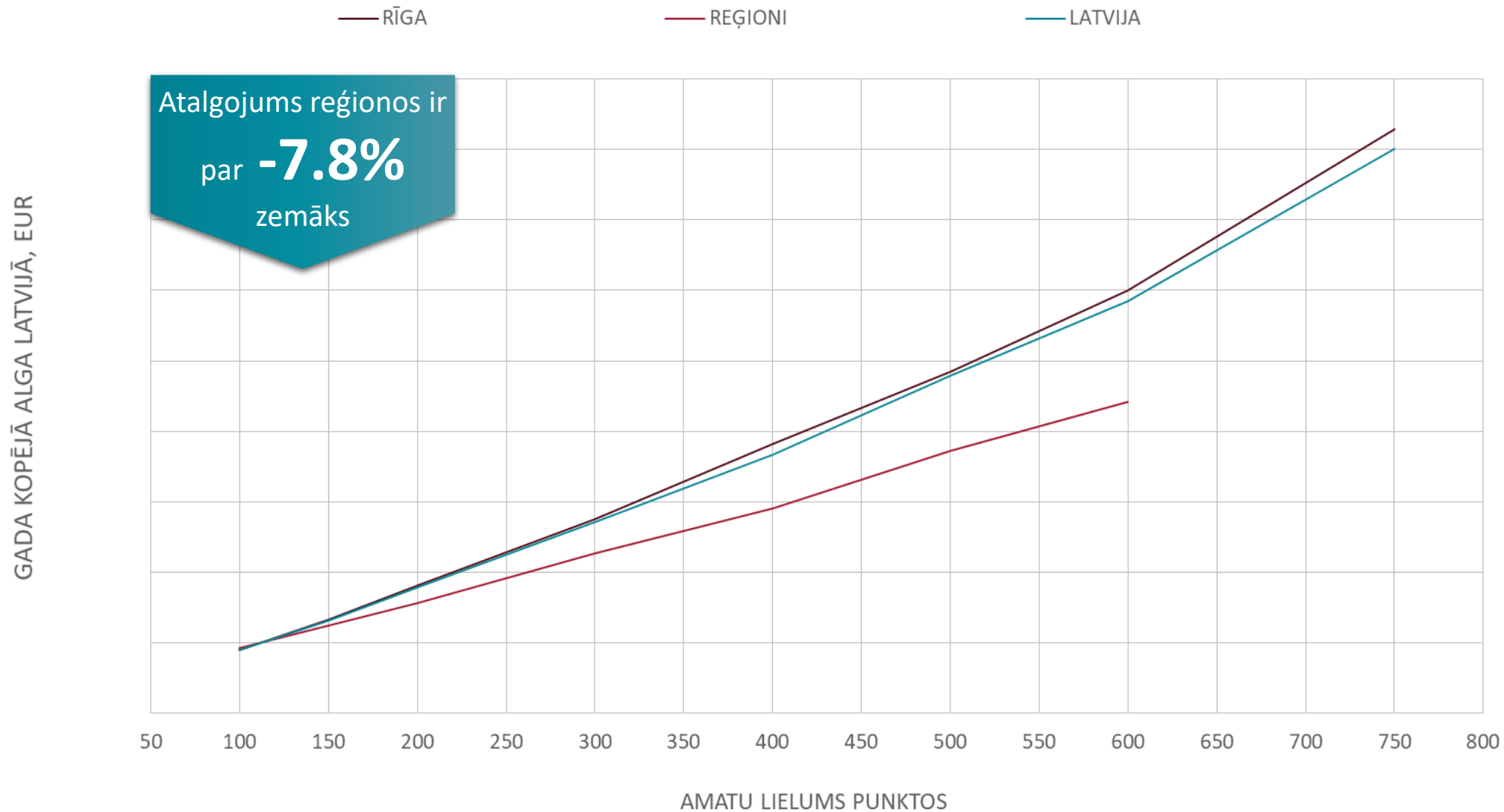
GADA KOPEJĀS ALGAS MEDIĀNA, KOPĒJAIS TIRGUS

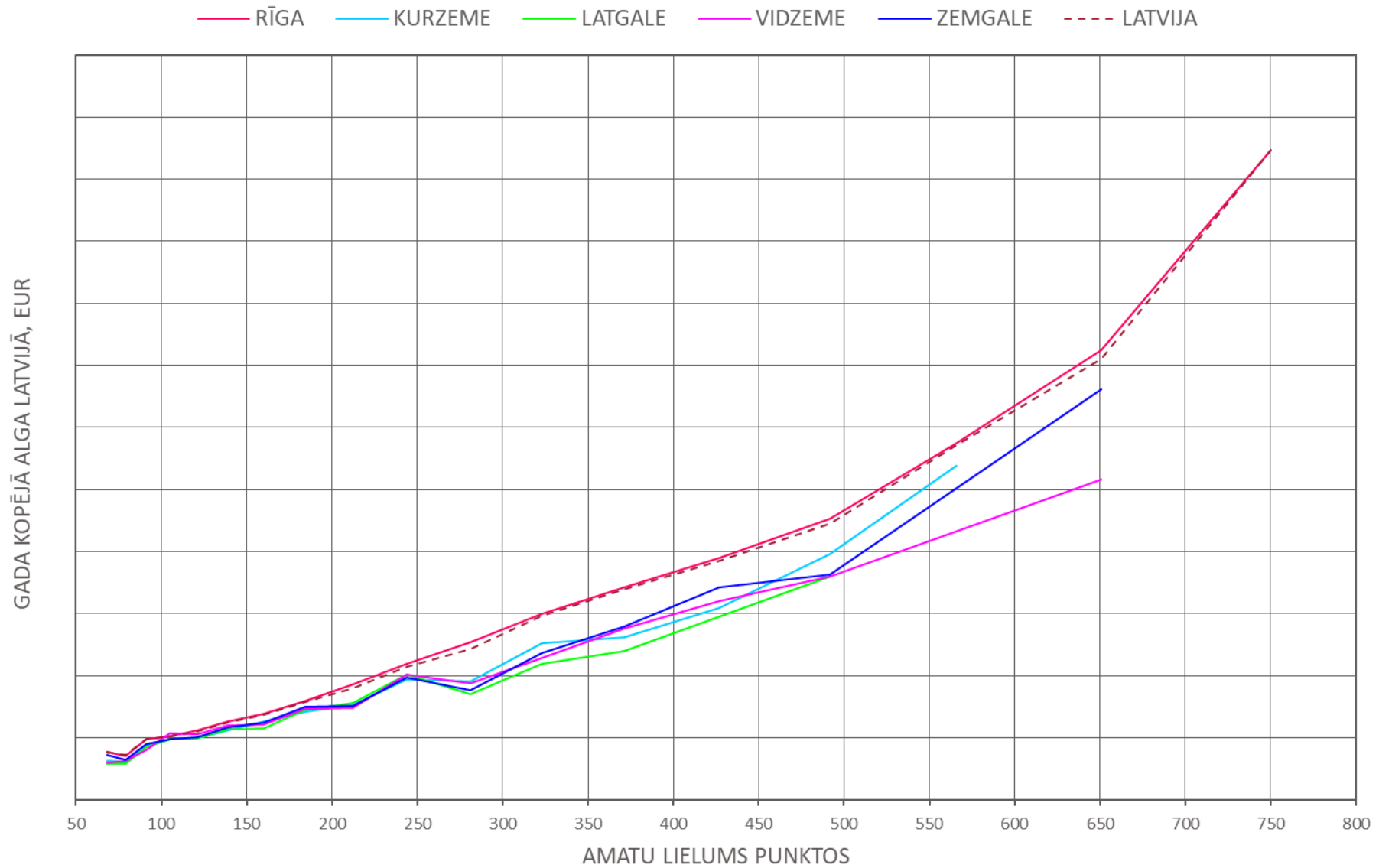
ATALGOJUMA ATŠĶIRĪBAS PA REĢIONIEM

KOPĒJAIS TIRGUS

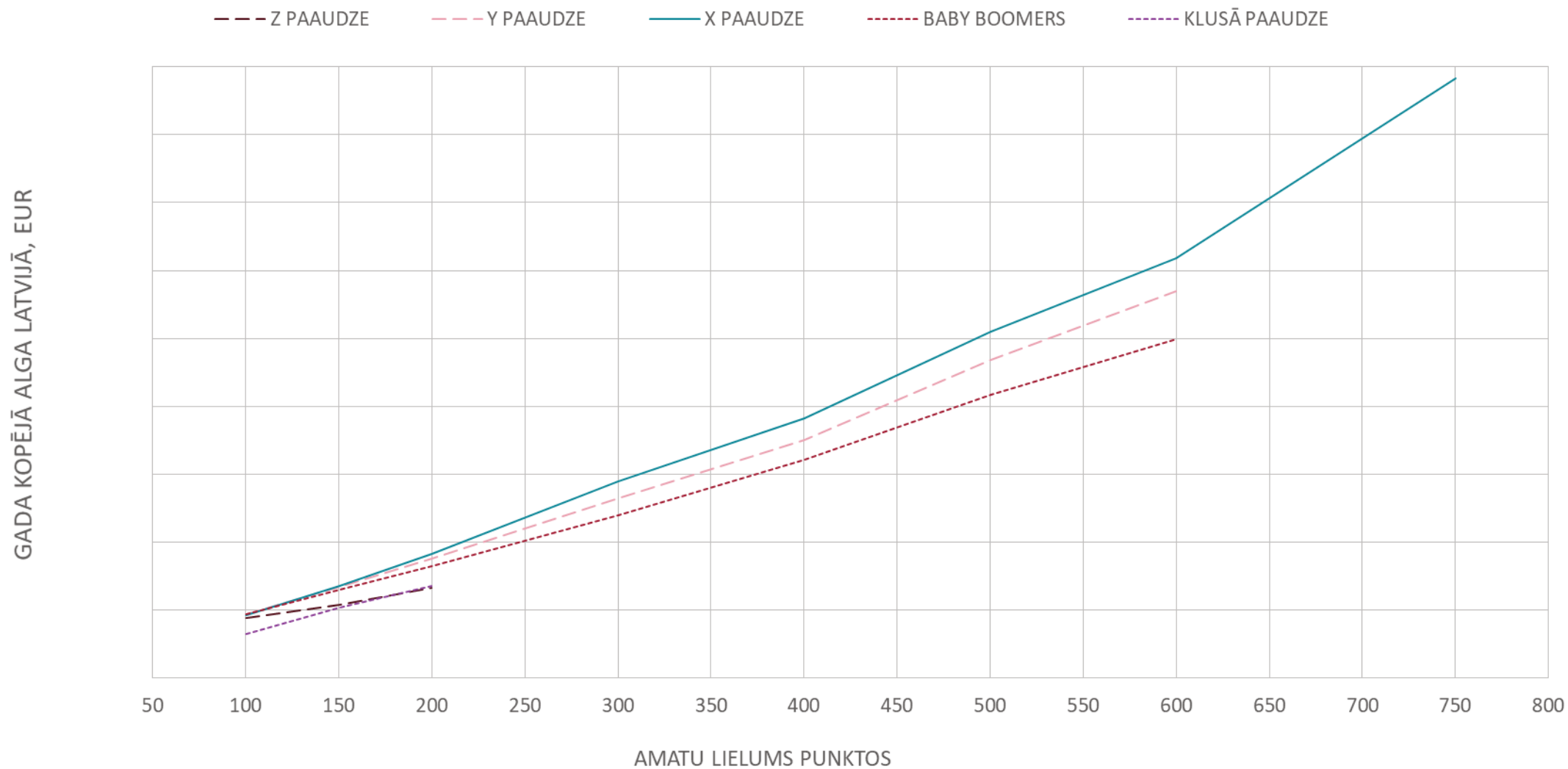

ATALGOJUMA ATŠĶIRĪBAS PA REĢIONIEM

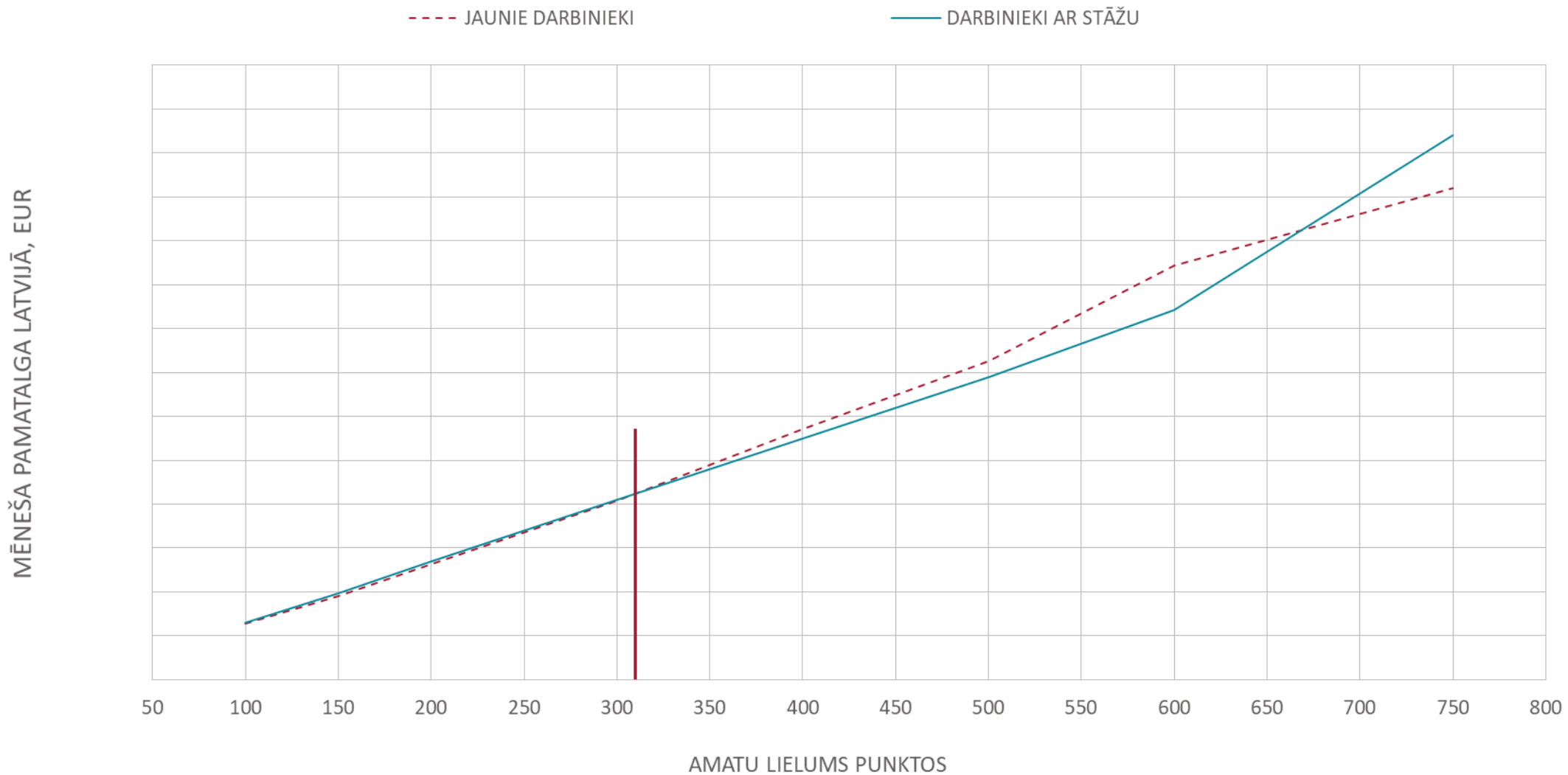
GADA KOPEJĀS ALGAS MEDIĀNA, KOPĒJAIS TIRGUS

PAAUDŽU ATALGOJUMA ATŠĶIRĪBAS KOPĒJAIS TIRGUS

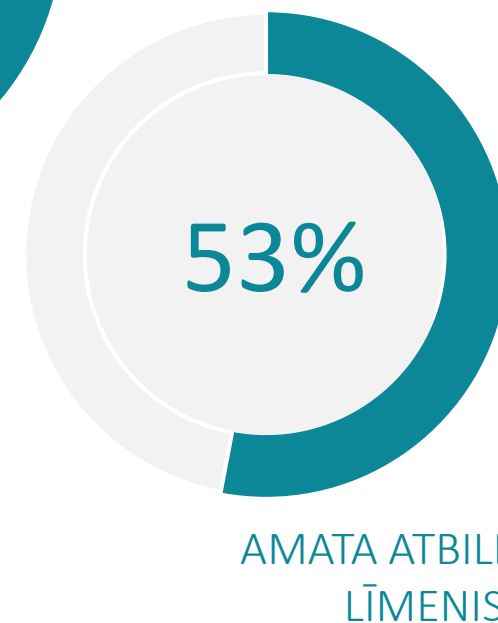
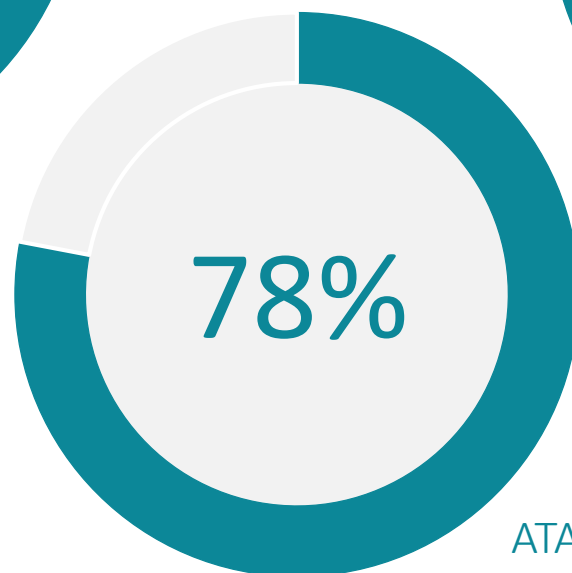
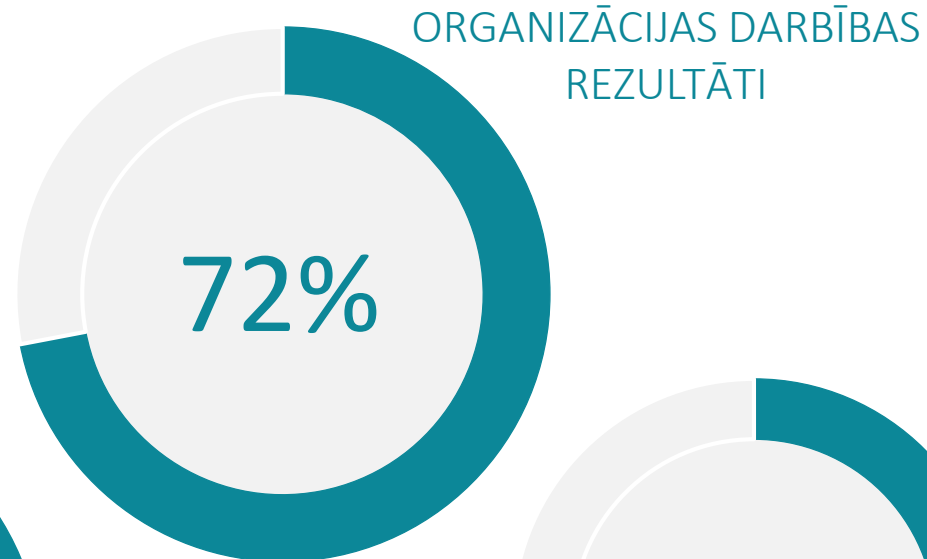
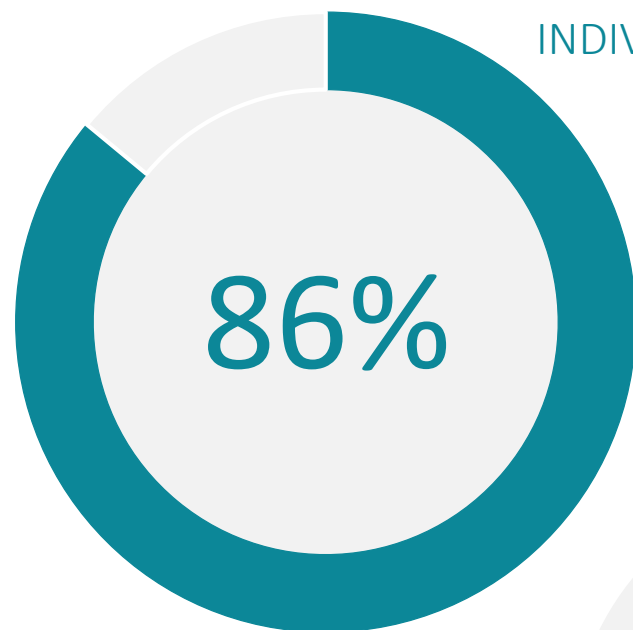

JAUNIE DARBINIEKI, KOPĒJAIS TIRGUS

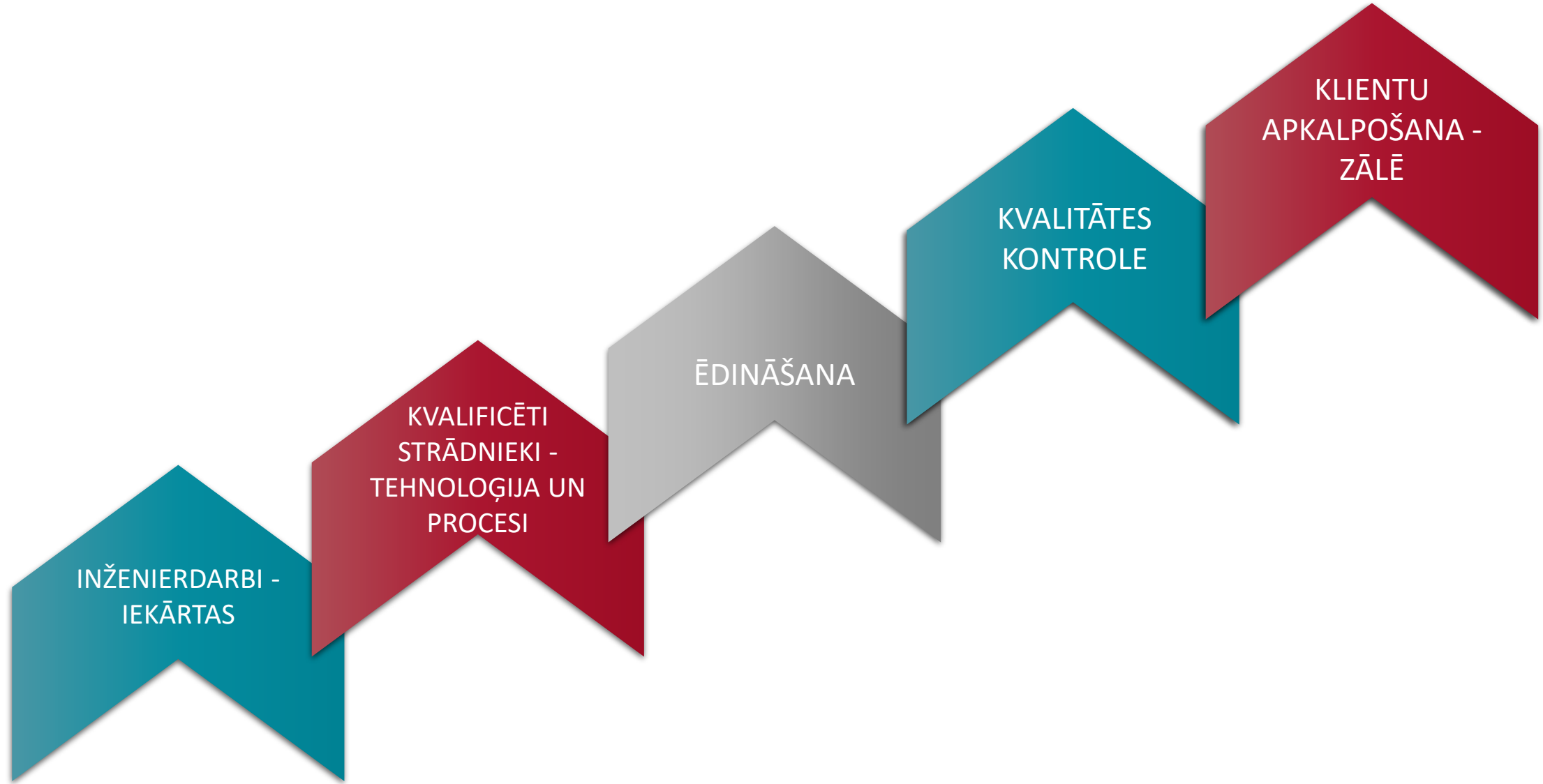

FAKTORI, KAS IETEKMĒ IZMAIŅAS ATALGOJUMĀ KOPĒJAIS TIRGUS

TENDENCES DARBA TIRGŪ

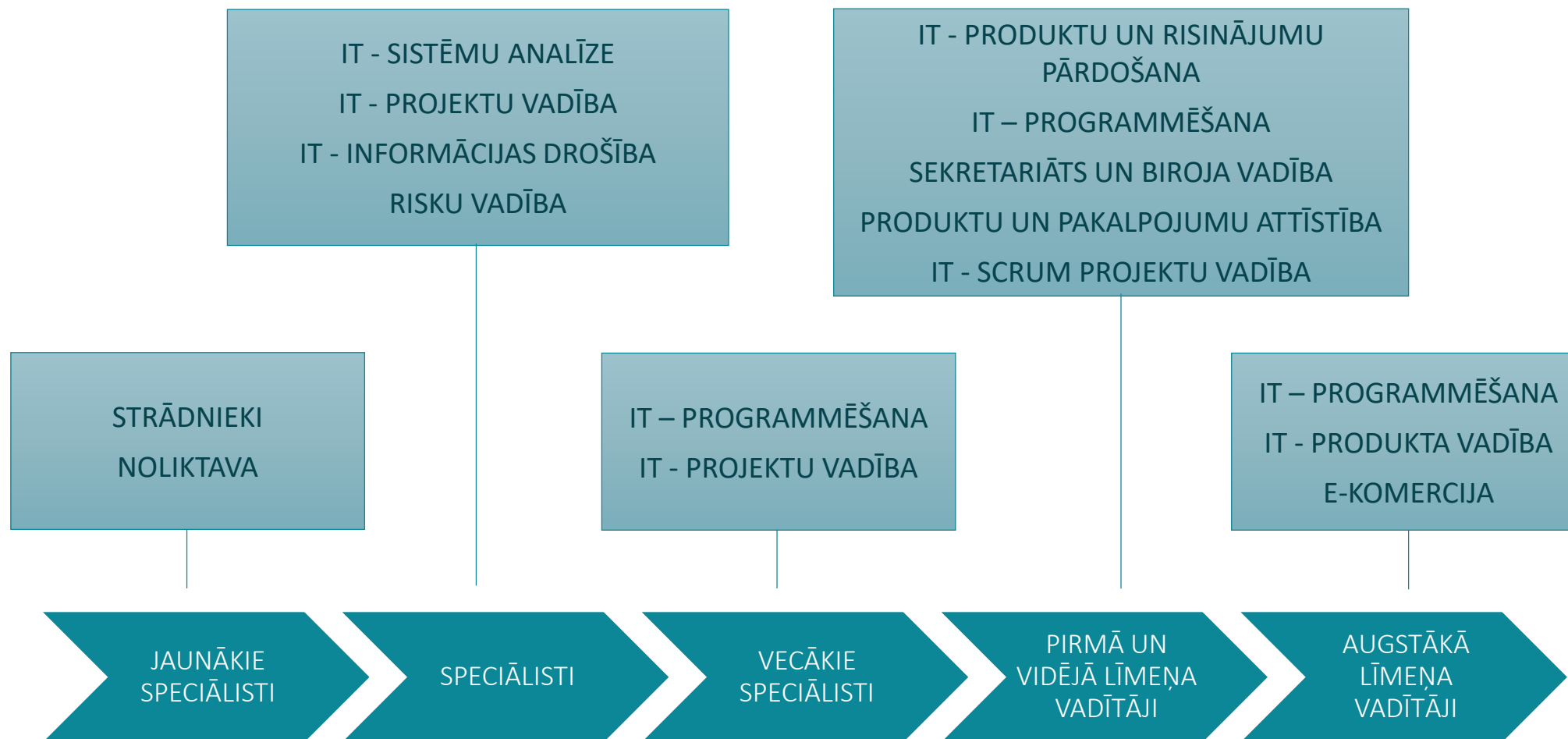

AMATU GRUPAS AR STRAUJĀKO ATALGOJUMA PIEAUGUMU³⁰ KOPĒJAIS TIRGUS

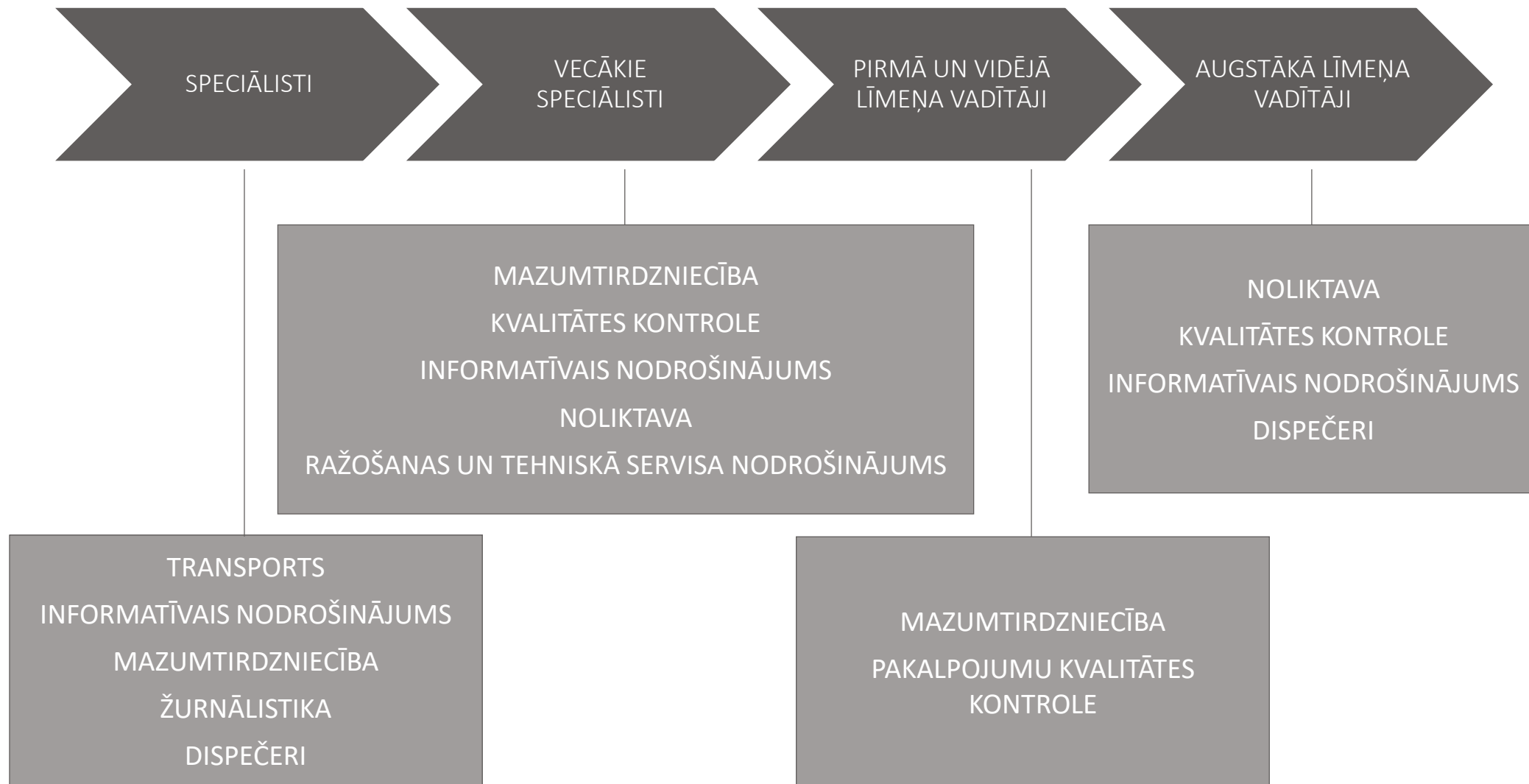
POZĪCIJAS AR ATALGOJUMA TIRGUS INDEKSU «AUGSTS» KOPĒJAIS TIRGUS

TENDENCES DARBA TIRGŪ

POZĪCIJAS AR ATALGOJUMA TIRGUS INDEKSU «ZEMS» KOPĒJAIS TIRGUS

TENDENCES DARBA TIRGŪ

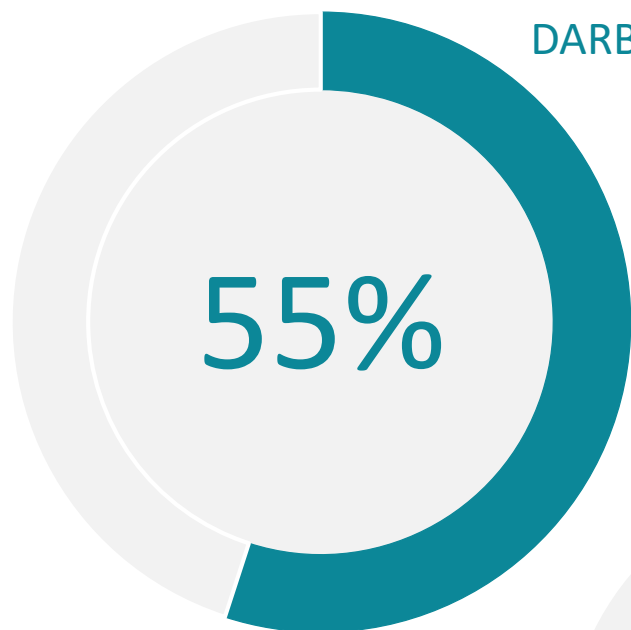

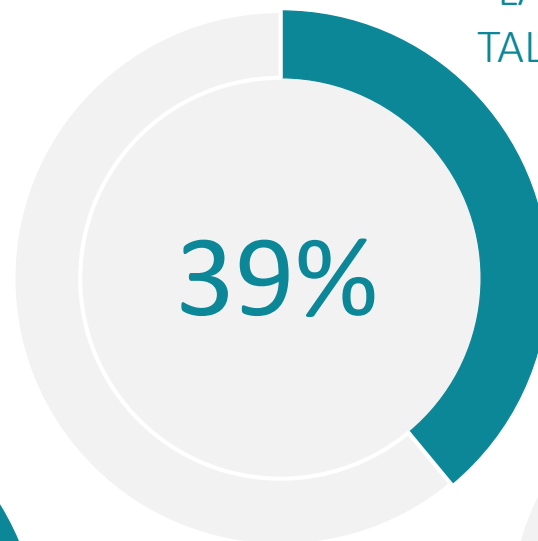
GALVENIE IZAICINĀJUMI PERSONĀLVADĪBĀ

KOPĒJAIS TIRGUS

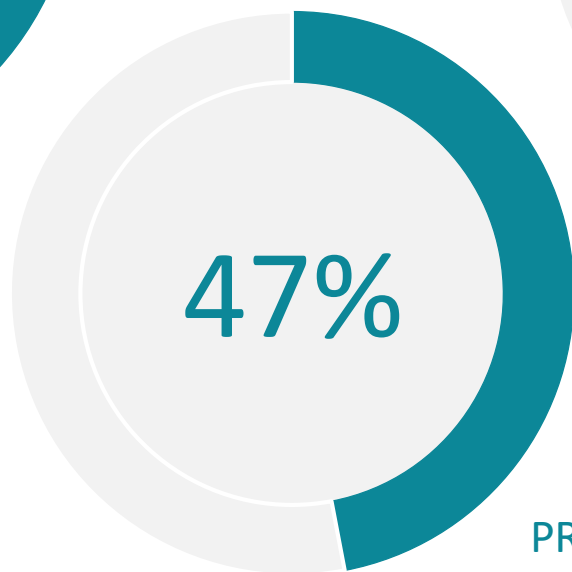
TENDENCES DARBA TIRGŪ

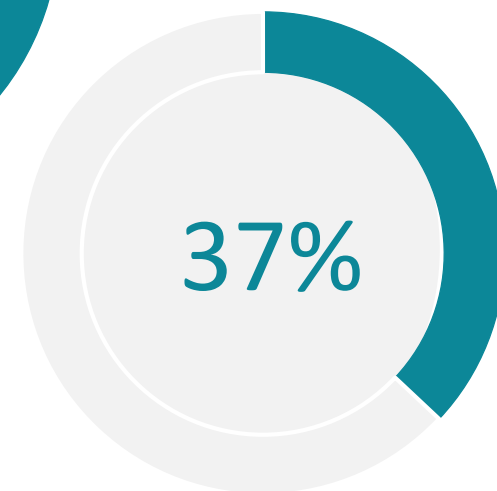
DARBINIEKU MOTIVĀCIJAS
VEICINĀŠANA

LABĀKO DARBINIEKU/
TALANTU NOTURĒŠANA

PRODUKTIVITĀTES
PAAUGSTINĀŠANA

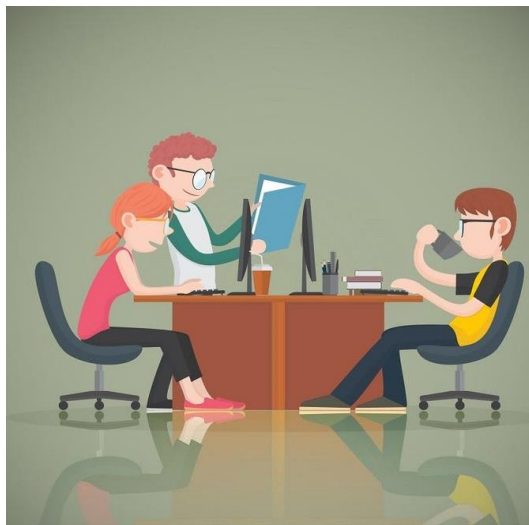
LABĀKO DARBINIEKU/
TALANTU PIESAISTĪŠANA

VEIKTIE PASĀKUMI DARBASPĒKA TRŪKUMA NOVĒRŠANAI KOPĒJAIS TIRGUS

TENDENCES DARBA TIRGŪ

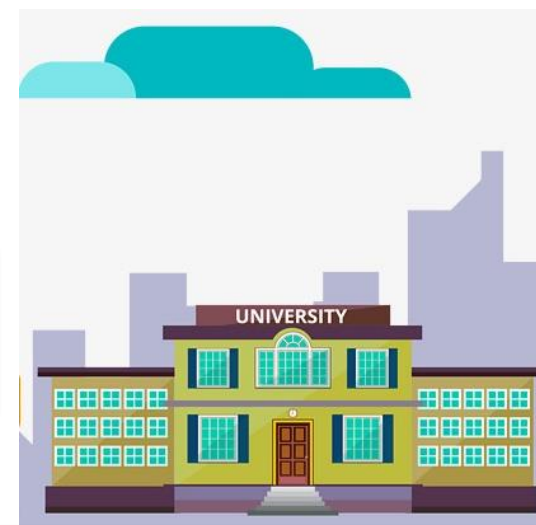
DARBINIEKU APMĀCĪBA
UN PĀRKVALIFICĒŠANA

STUDENTU PIENEMŠANA
PRAKSĒ

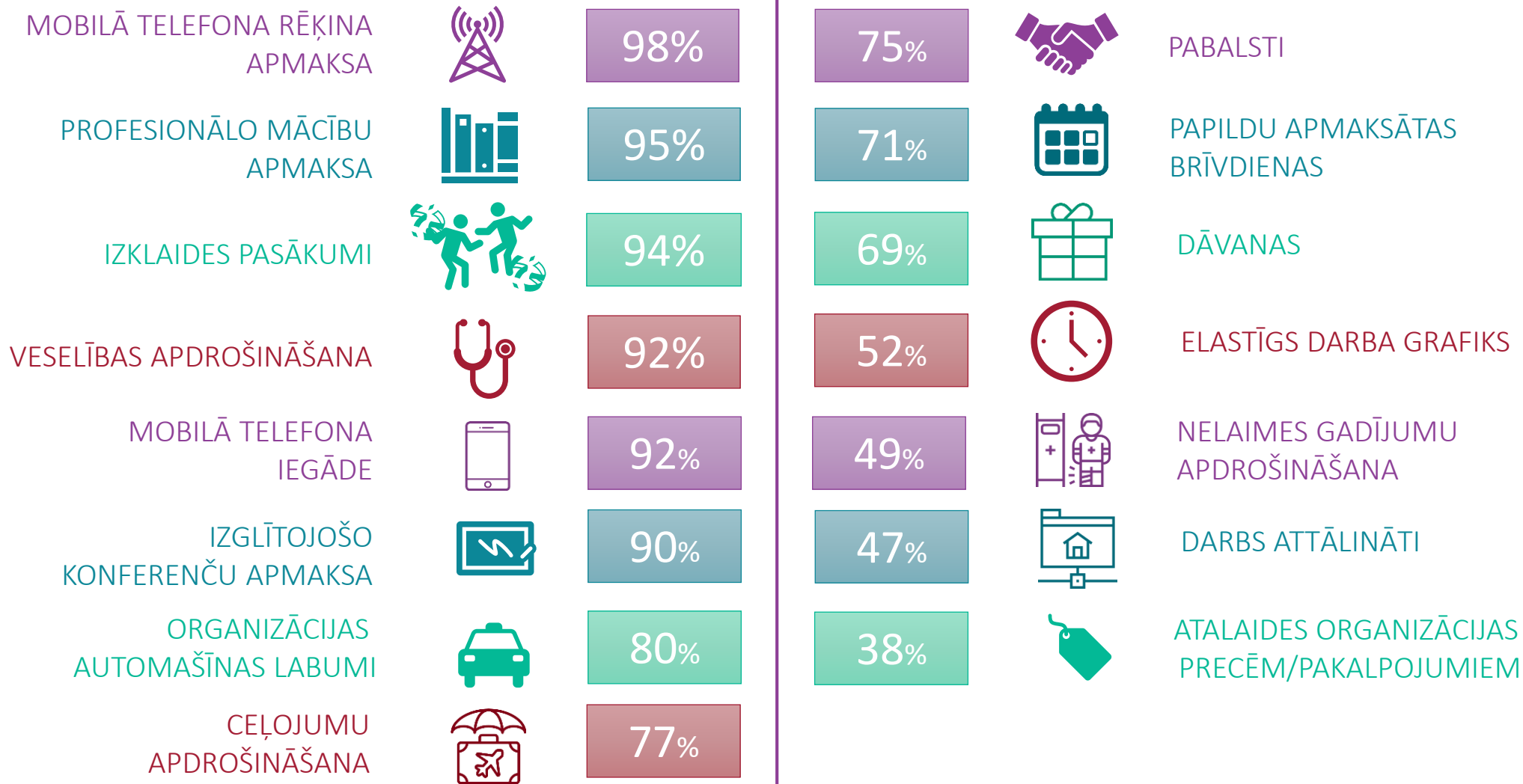

PĒCTECĪBAS PLĀNOŠANA

SADARBĪBA AR
IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM

POPULĀRĀKIE ATVIEGLOJUMI UN LABUMI VISMĀZ VIENAI DARBINIEKU GRUPAI, KOPĒJAIS TIRGUS

ATVIEGĻOJUMI UN LABUMI: KĀPUMI UN KRITUMI KOPĒJAIS TIRGUS

+13%

MOBILĀ TELEFONA
IEGĀDE

+9%

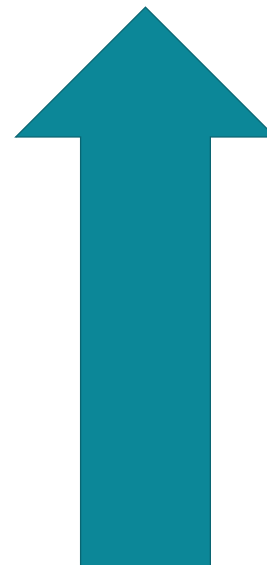

DARBS ATTĀLINĀTI

+7%

PAPILDU APMĀKSĀTAS
BRĪVDIENAS

CEĻOJUMU
APDROŠINĀŠANA

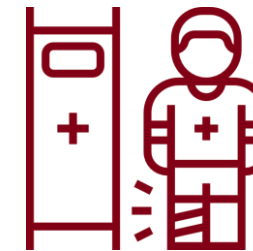
-10%

DĀVANAS

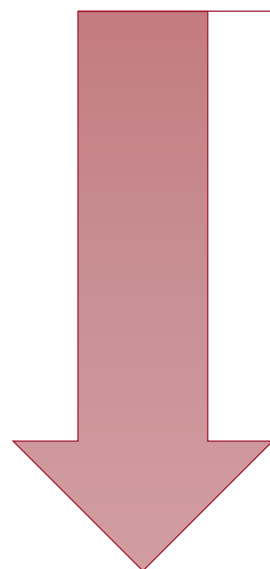

-12%

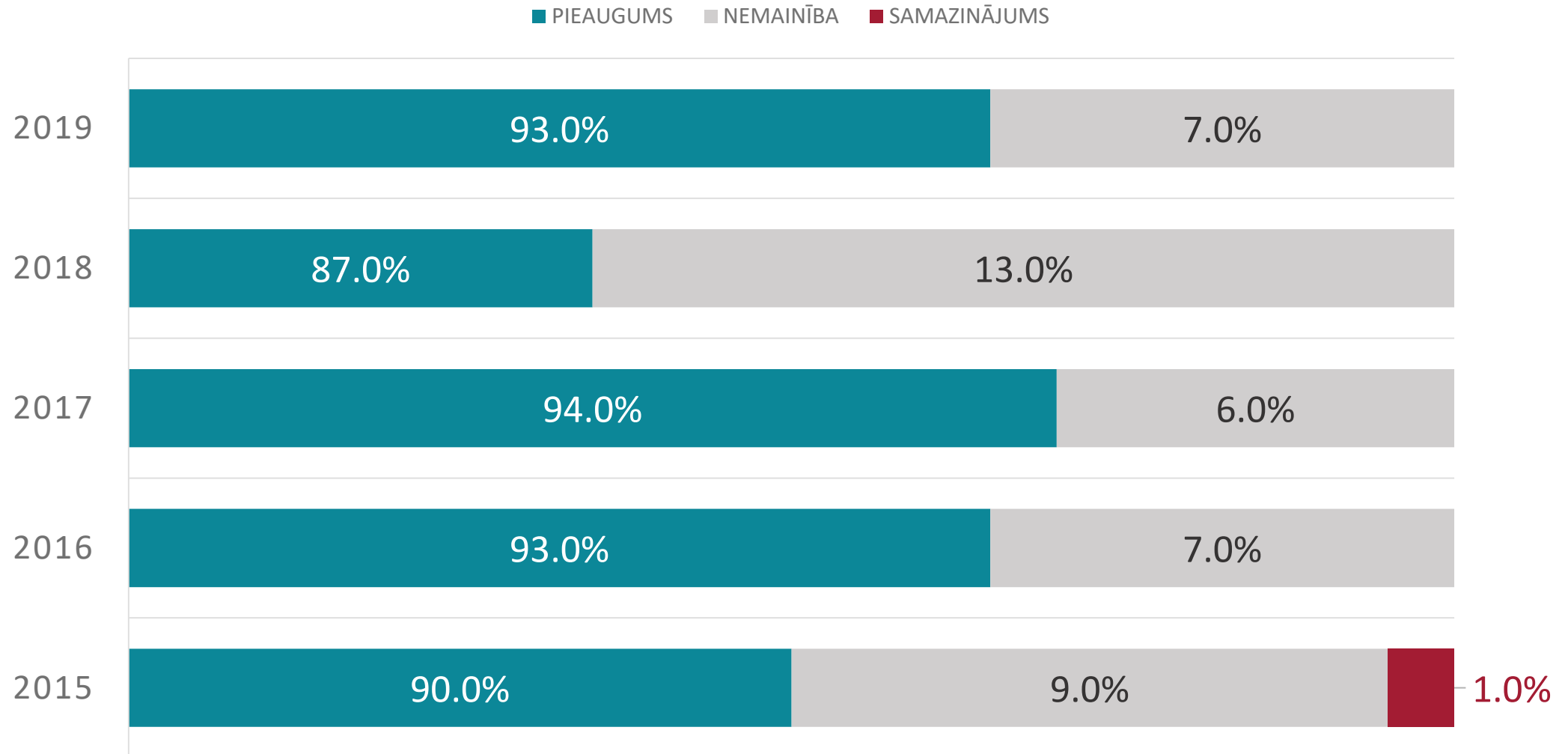
NELAIMES GADĪJUMU
APDROŠINĀŠANA

-15%

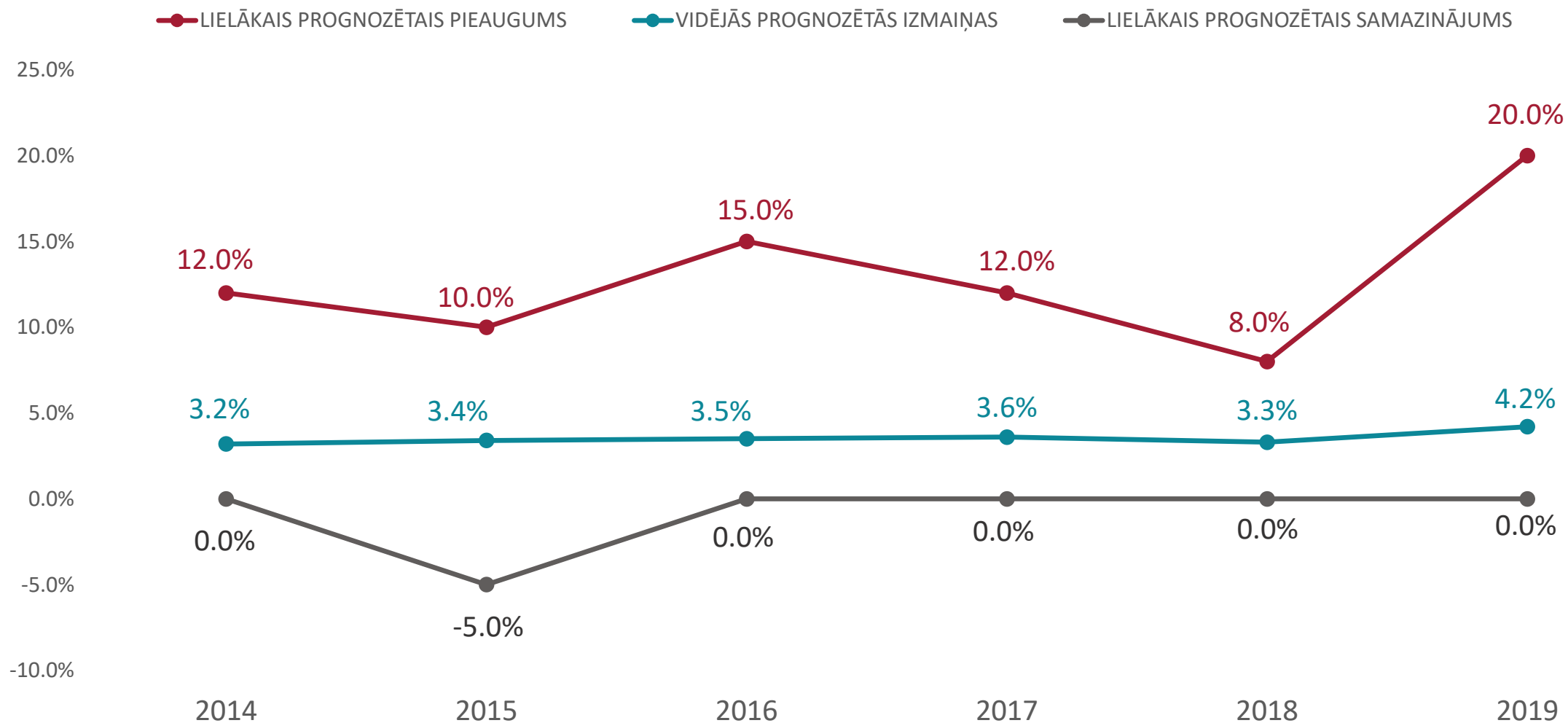

ORGANIZĀCIJU PROPORCIJA, KAS PROGNOZĒ MĒNEŠA PAMATALGAS IZMAIŅAS KOPĒJAIS TIRGUS

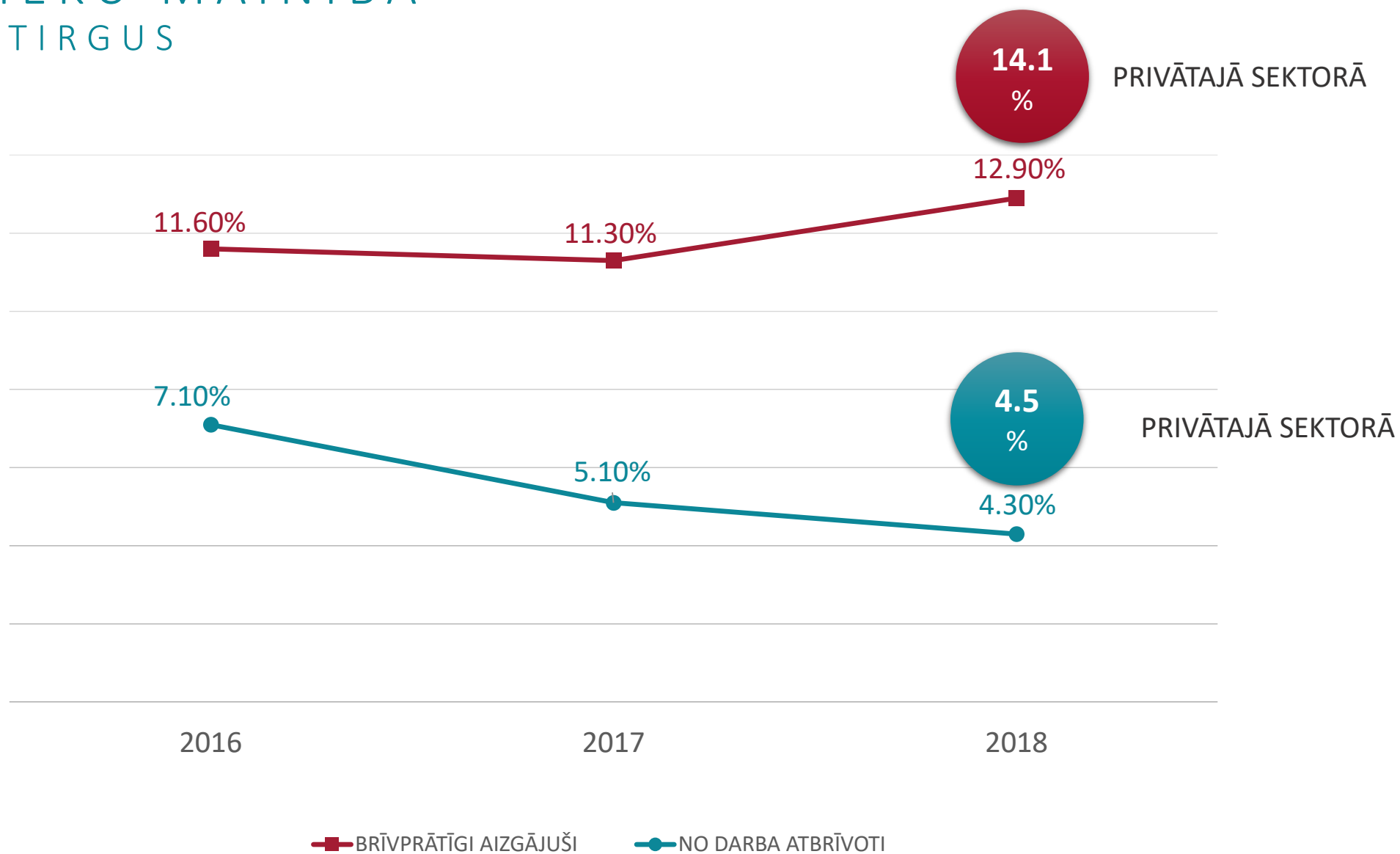
PROGNOŽU AMPLITŪDA

IZMAIŅAS MĒNEŠA PAMATALGĀ, KOPĒJAIS TIRGUS

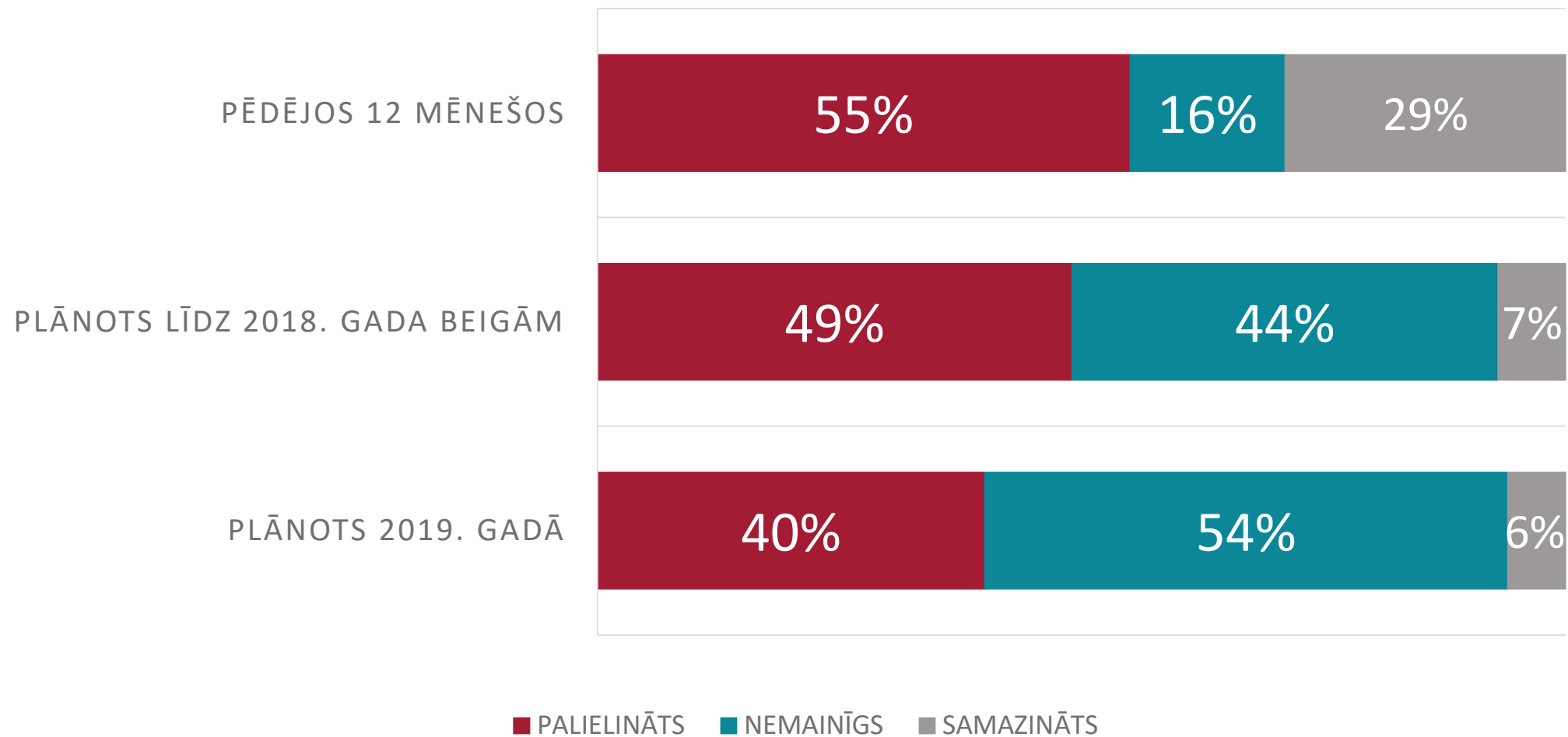
DARBINIEKU MAINĪBA

KOPĒJAIS TIRGUS

IZMAIŅAS DARBINIEKU SKAITĀ

KOPĒJAIS TIRGUS

DZĪVEI NEPIECIEŠAMĀ ALGA

“Teorētiskais algu līmenis, kas ļauj algotam darbiniekam atļauties pienācīgu pajumti, pārtiku un citas dzīves vajadzības. Dzīvei nepieciešamajai algai jābūt pietiekami lielai, lai nodrošinātu, ka mājsaimniecībai nevajadzētu iztērēt vairāk kā 30% no tā uz dzīvošanas izdevumiem. Dzīvei nepieciešamās algas mērķis ir ļaut darbiniekiem gūt pietiekami daudz ienākumu apmierinošam dzīves līmenim

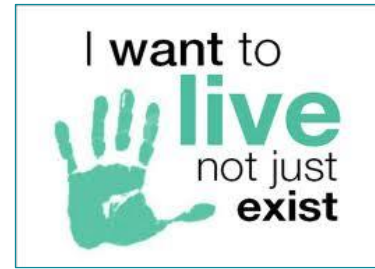
~investopedia.com

“Darba algai un pabalstiem, kas samaksāti par darba standartiem, ir jāatbilst vismaz minimālajiem darba samaksas standartiem, un tie vienmēr ir pietiekami, lai apmierinātu darba ņēmēju un viņu ģimeņu pamatvajadzības un nodrošinātu diskrecionārus ienākumus”

~ILO Konvencija 95 un 131, ILO Rekomendācijas 131 un 135

“Pilnas slodzes darba algas ir jānosaka tādā līmenī, kas aptver preču un pakalpojumu groza tirgus cenu, kas atbilst iztikas minimumam vidējam darba ņēmējam konkrētajā pilsētā vai reģionā”

~Novartis

“Visnoderīgākā un elastīgākā definīcija attiecas uz to, kas dzīvei nepieciešamā alga, - alga, kas atbalsta preču un pakalpojumu iegādi, kas kopumā nodrošina dzīves līmeni, kas pārsniedz nabadzības līmeni, kas konkrētā sabiedrībā ir piemērots noteiktā laikā”

~BSR.org

“Dzīvei nepieciešamā alga parasti ir alga, ko pilna darba laika darba ņēmējam vajadzētu nopelnīt, lai atbalstītu ģimeni virs federālās nabadzības robežas, sākot no 100% līdz 130% nabadzības mērītāju.”

~Ekonomiskās politikas institūts, 2002

“Dzīvei nepieciešamās algas ideja ir tāda, ka cilvēkiem, kas strādā mūsu sabiedrībā, vajadzētu spēt dzīvot pienācīgi un šeit audzināt savas ģimenes. Tam ir nepieciešama algu un pabalstu pakete, kurā ņemtas vērā katra apgabala specifiskās dzīves izmaksas, kā arī pamata izdevumi, kas saistīti ar ģimenes atbalsta nodrošināšanu.”

~The Harvard Living Wage Fact Sheet

Ikvienam, kas strādā, ir tiesības uz taisnīgu un izdevīgu atalgojumu, kas nodrošina sev un savai ģimenei cilvēka cieņas cienīgu dzīvi

~Apvienoto Nāciju Organizācija, Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 23. pants

“Alga ir pietiekami augsta, lai ļautu darba ņēmējam saglabāt noteiktu dzīves līmeni”

~OECD

“Dzīvei nepieciešamā ir pietiekami augsta, lai darbinieki varētu apmierināt pamatvajadzības”

- Thompson & Chapman, 2006

DZĪVEI NEPIECIEŠAMĀ ALGA

FONTES MODEĻA PIENĒMUMI

IZMAKSU POZĪCIJAS:

Cilvēks dzīvo viens
un īrē savu mājokli

zobārstniecība/
medicīniskie
izdevumi

sporta zāles
abonements

ēdiens

īre un
komunālie
maksājumi

transports

personīgās
higiēnas preces

maltīte ārpus mājas
vienreiz mēnesī

nelaimes
gadījumu
apdrošināšana

apģērbs un
apavi

izklaide

lekrājumi (5%)

+Citi izdevumi (5% no pārējiem izdevumiem)

DZĪVEI NEPIECIEŠAMĀS ALGAS LĪMENIS LATVIJĀ

- Pēc *Fontes* vispārējā pētījuma datiem 43% darbinieku Rīgā un 39% darbinieku reģionos pašlaik saņem mazāk nekā dzīvei nepieciešamās algas līmeni
- Jāņem vērā arī to, ka ne visi darbinieki atbilst modeļa pieņēmumam par jaunu, veselīgu cilvēku bez apgādājamajiem

A person is rappelling down a rock face, silhouetted against a sunset sky. The background shows a coastal town and mountains over the sea. The entire image has a reddish-pink color overlay.

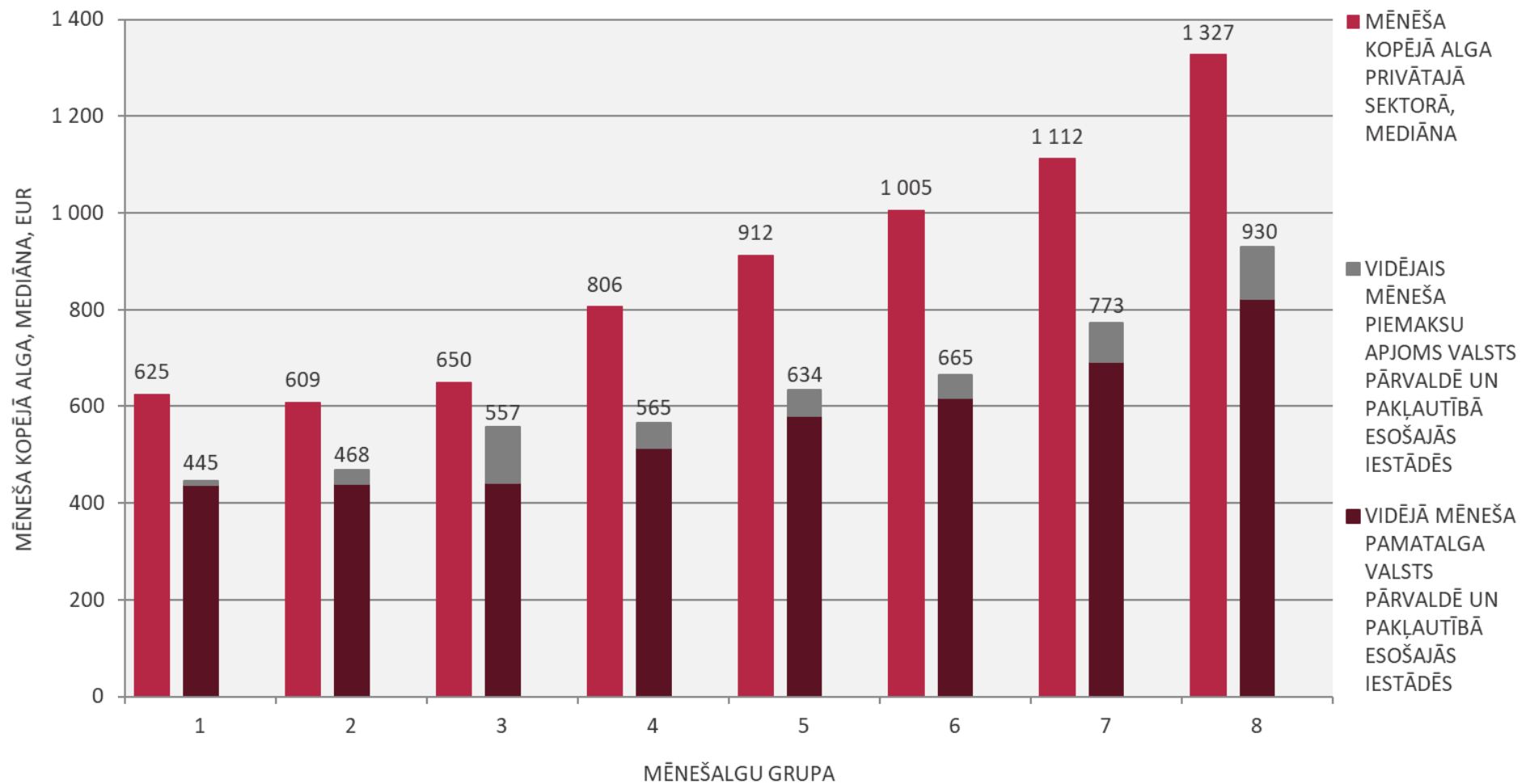
REZULTĂȚI

MAG UN DARBINIEKU GRUPU SAMĒROŠANA

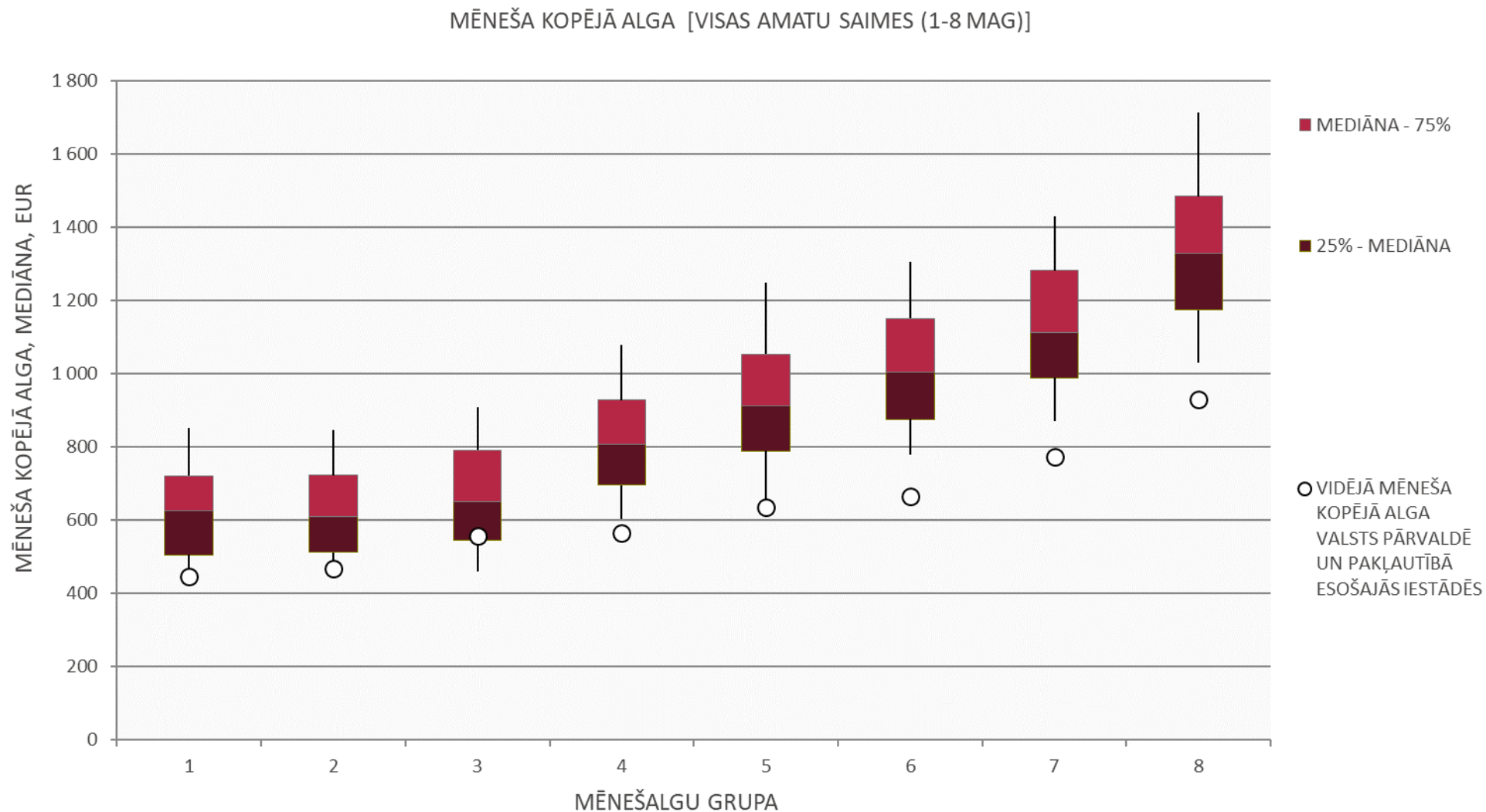
Mēnešalgu grupas numurs	Darbinieku grupa
1	Mazkvalificēti strādnieki
2	
3	
4	Jaunākie speciālisti
5	
6	
7	Speciālisti/Kvalificēti strādnieki
8	
9	
10	Pirmā līmeņa vadītāji/ Vecākie speciālisti/Eksperti
11	
12	
13	Vidējā līmeņa vadītāji/ Ministru padomnieki
14	
15	Augstākā līmeņa vadītāji
16	

MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA 1.-8. MAG

MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA, MEDIĀNA [VISAS AMATU SAIMES (1-8 MAG)]

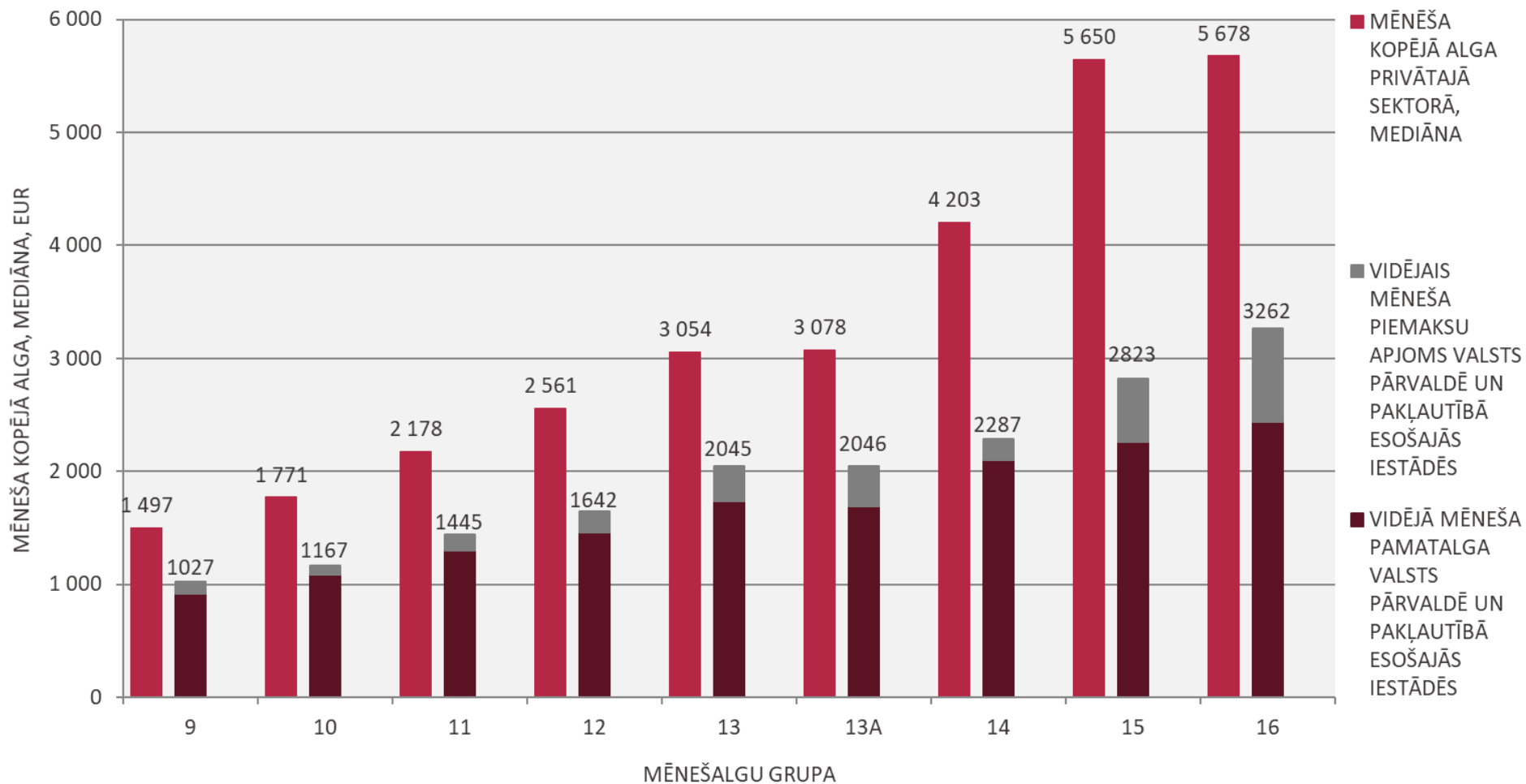

MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA 1.-8. MAG

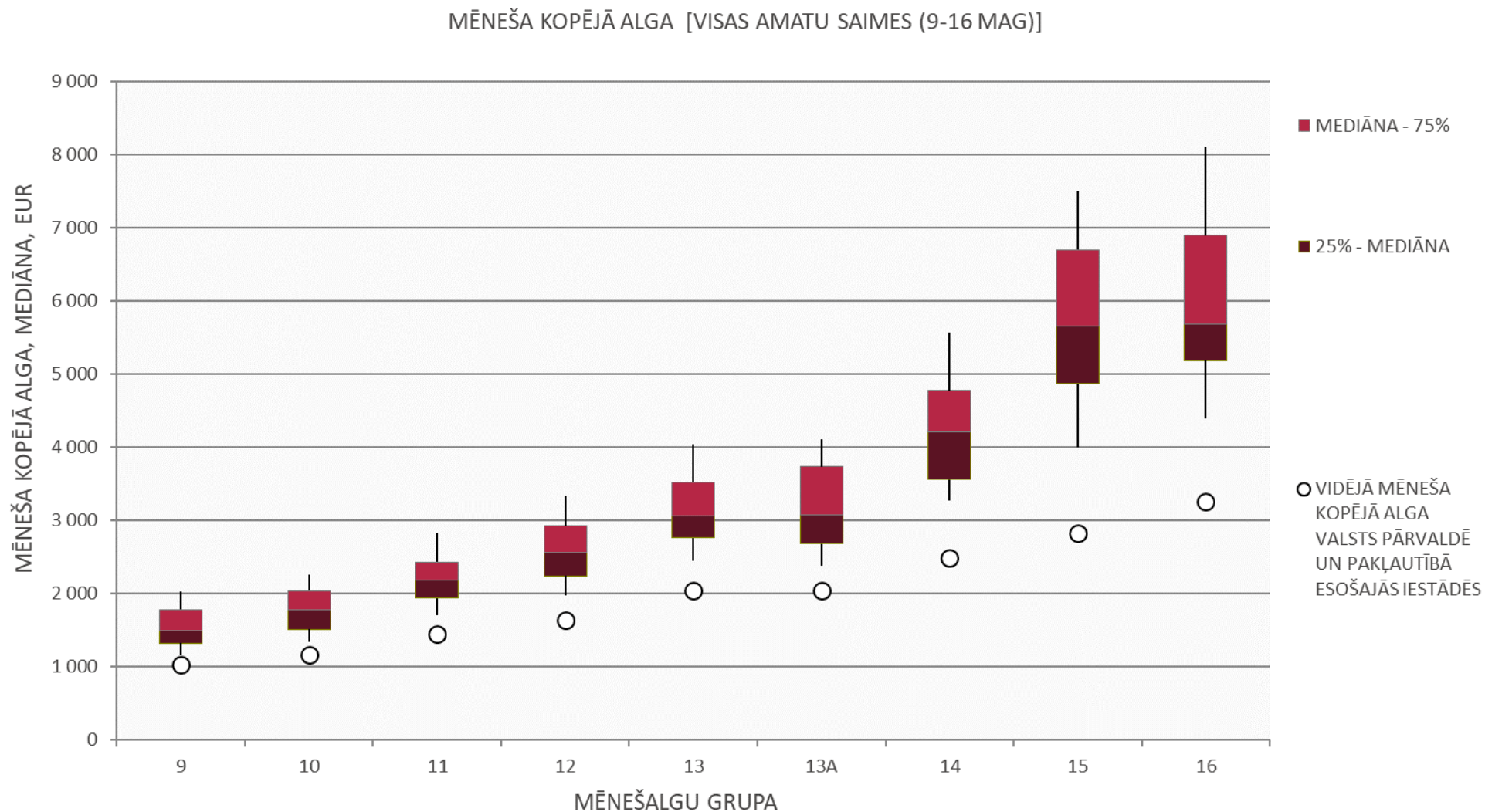
MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA 9.-16. MAG

MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA, MEDIĀNA [VISAS AMATU SAIMES (9-16 MAG)]

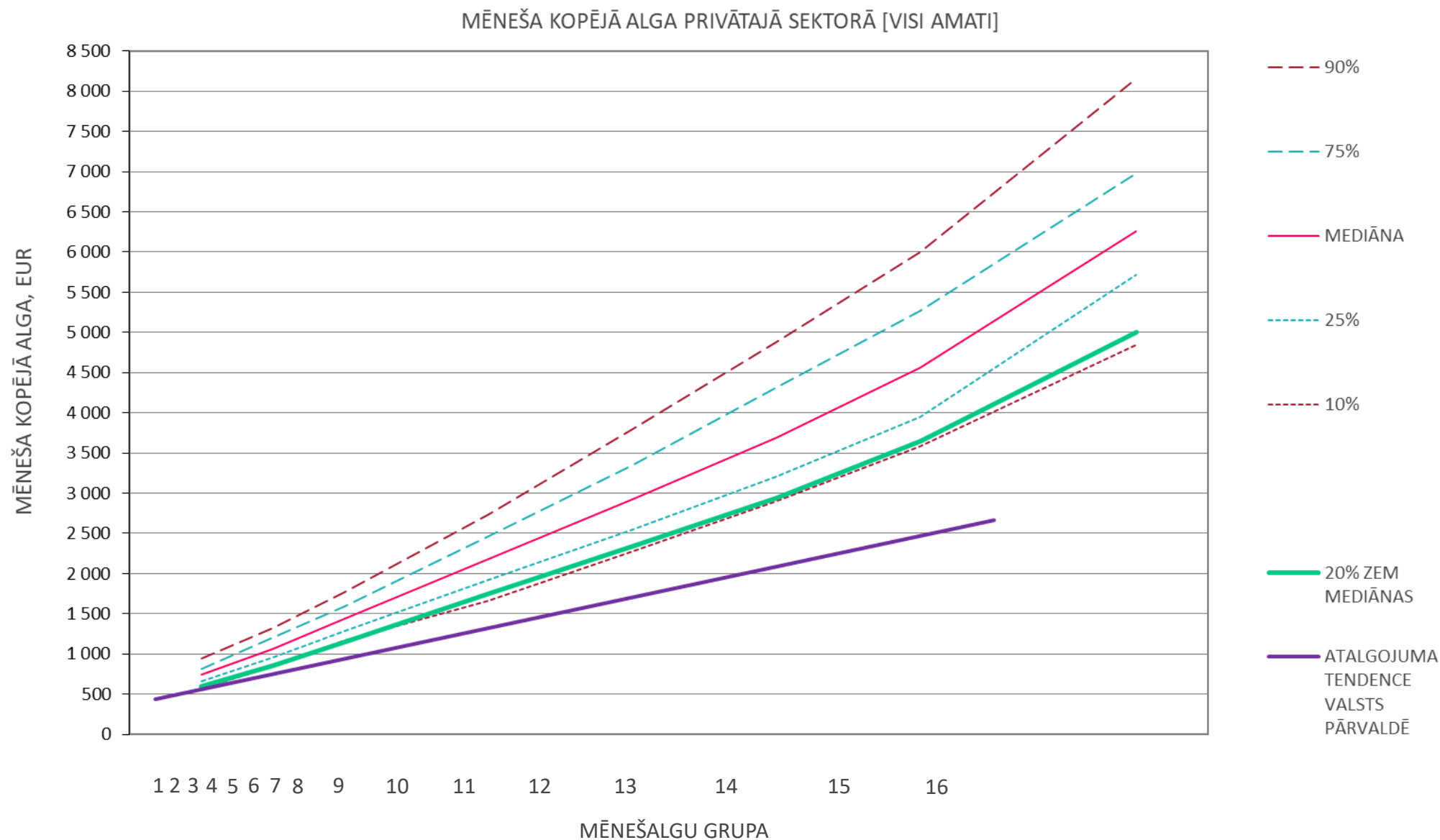

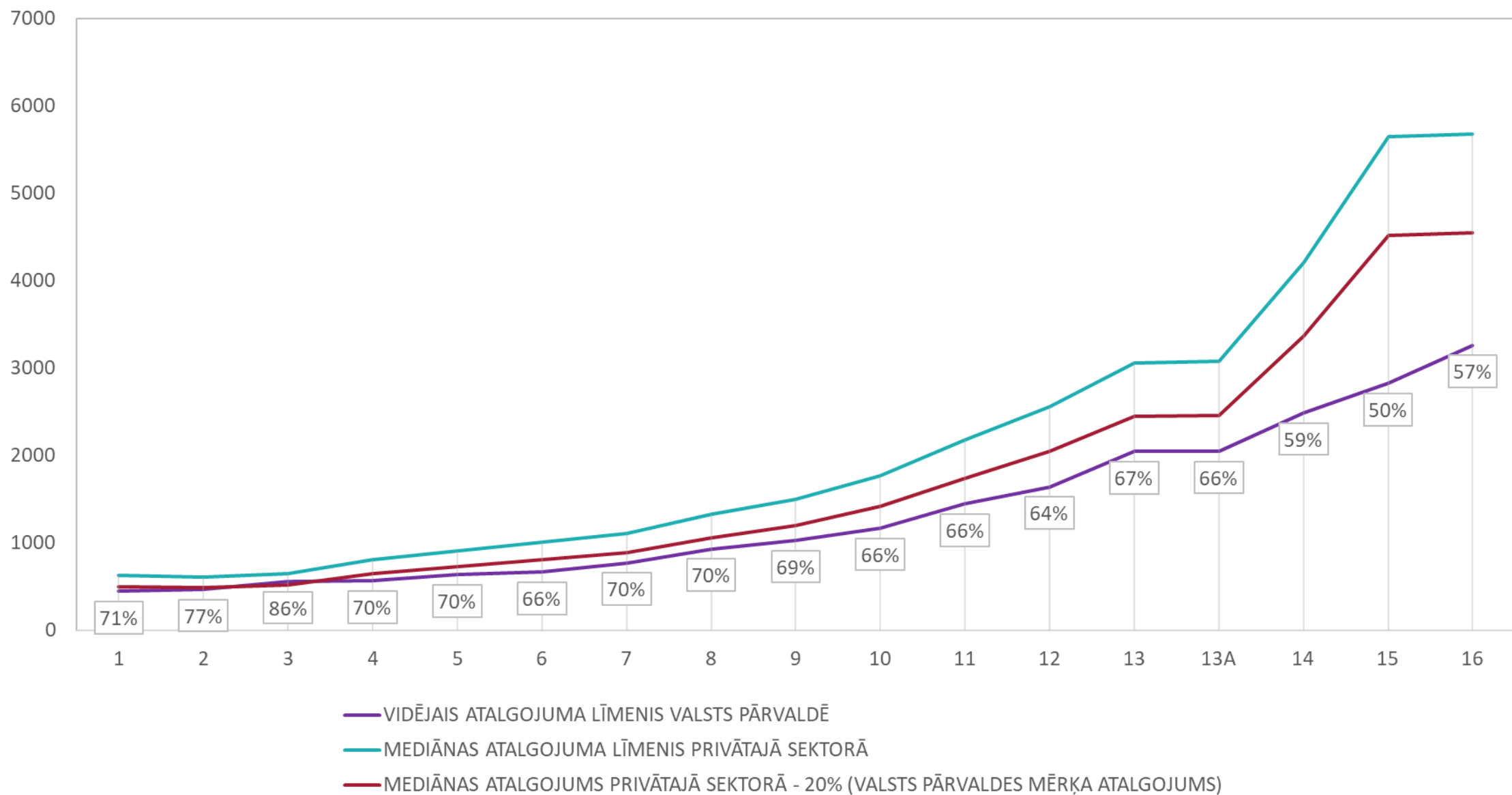
MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA 9.-16. MAG

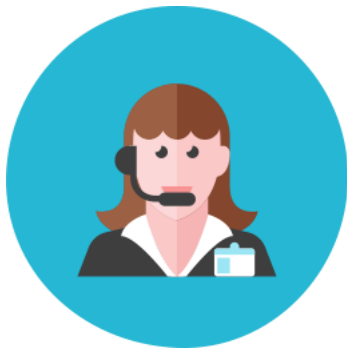
ATALGOJUMA TENDENCE – MĒNEŠA KOPĒJĀ ALGA

MĒNEŠA KOPĒJĀS ALGAS SALĪDZINĀJUMS

AKTUĀLIE AMATI 2018.G. KOPĒJAIS TIRGUS

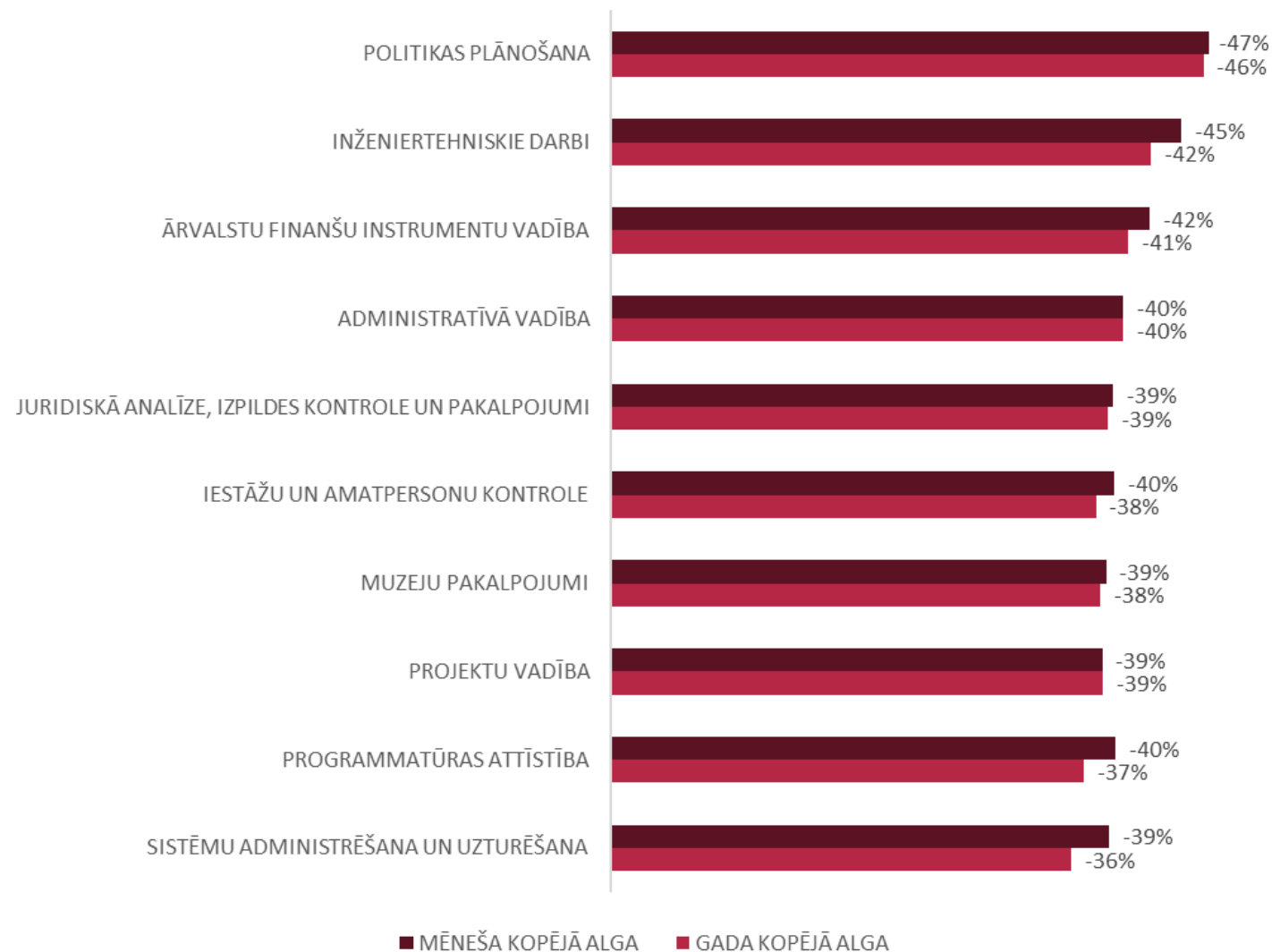
Amatu grupas, kuros atbilstošākos kandidātus organizācijām 2018.gadā bijis **visgrūtāk piesaistīt**:

- Informācijas tehnoloģijas (36% organizāciju);
- Nozarei specifiski (35% organizāciju);
- Pārdošana un mārketingi (34% organizāciju).

Amatu grupas, kuros atbilstošākos kandidātus organizācijām 2018.gadā bijis **visgrūtāk noturēt**:

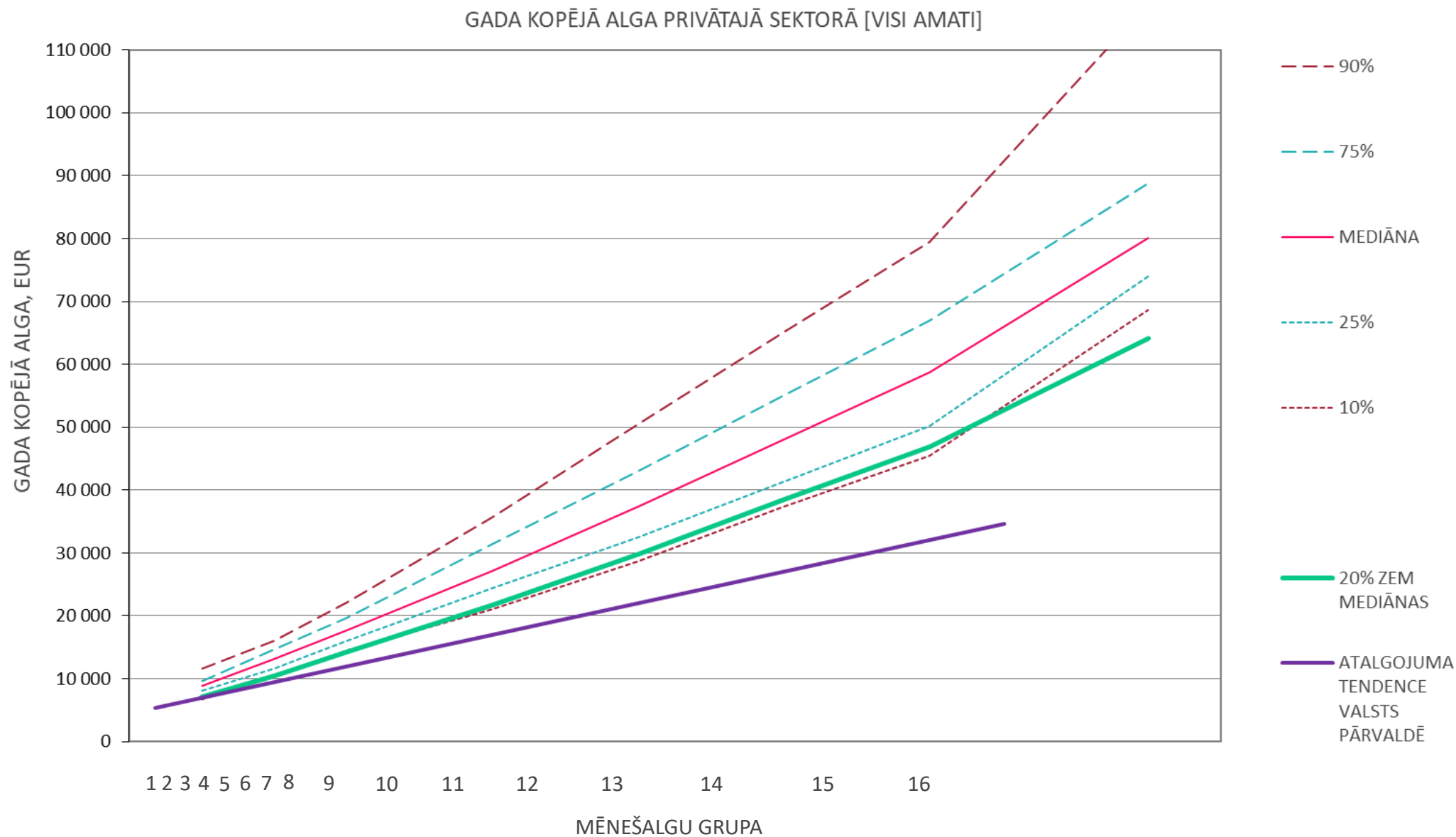
- Nozarei specifiski (40% organizāciju);
- Informācijas tehnoloģijas (30% organizāciju);
- Pārdošana un mārketingi (29% organizāciju).

VALSTS PĀRVALDES AMATU SAIMES AR VISLIELĀKO ATŠĶIRĪBU NO PRIVĀTĀ SEKTORA

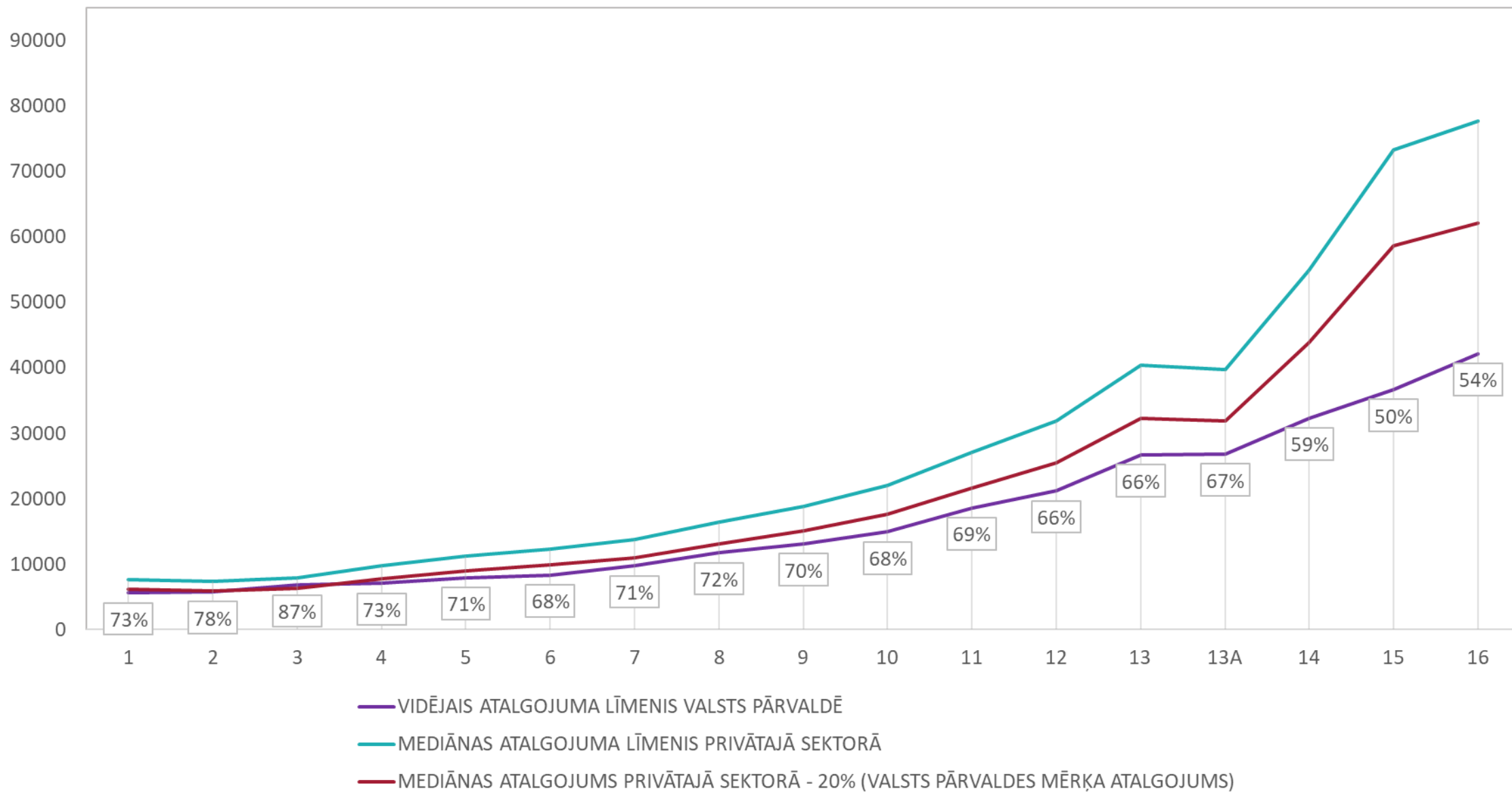

NB! Analizētas tikai amatu saimes, kurās ir vismaz 100 darbinieki vismaz 3 dažādās valsts iestādēs

ATALGOJUMA TENDENCE – GADA KOPĒJĀ ALGA

GADA KOPĒJĀS ALGAS SALĪDZINĀJUMS

ATALGOJUMA MAINĪGĀ DAĻA

VALSTS PĀRVALDE UN PAKĻAUTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES

SAŅEMTA MAINĪGĀ
DAĻA

SAŅEMTA PRĒMIJA ATBILSTOŠI
IKGADĒJAM DARBA IZPILDES
NOVĒRTĒJUMAM

92.4%

2017/
2018

61.5%

90.0%

2016

57.0%

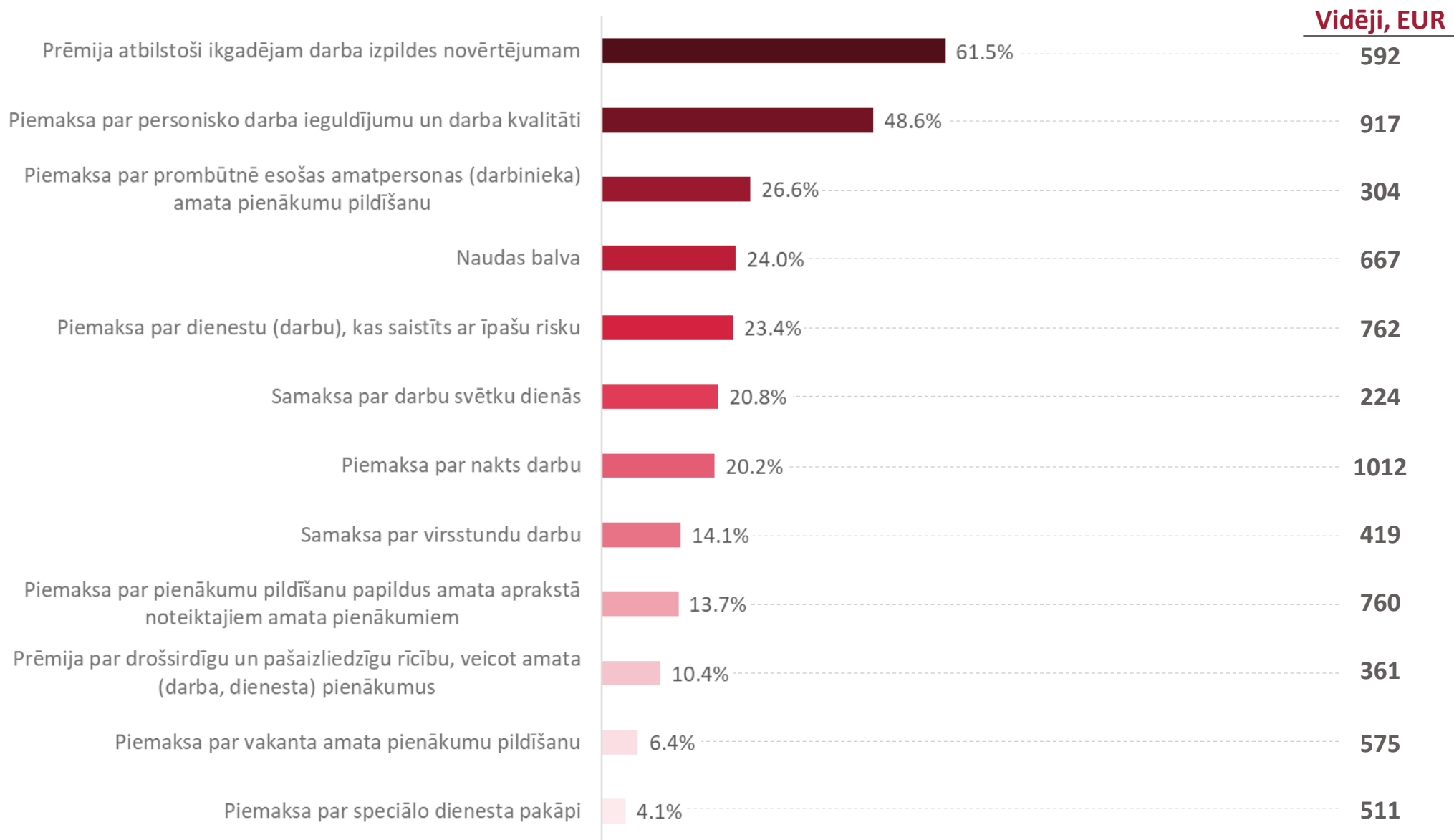
64.0%

2015

47.0%

VALSTS PĀRVALDĒ IZMAKSĀTĀS PIEMAKSAS UN PRĒMIJAS

A scenic landscape featuring a calm lake in the foreground, with mountains in the background under a soft, hazy sky. In the foreground, a prominent stack of smooth, rounded rocks is balanced on a rocky shore. The text 'SECINĀJUMI UN IETEIKUMI' is overlaid in white, sans-serif font across the center of the image.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

SECINĀJUMI – AMATU KLASIFIKĀCIJA

- Mēneša kopējās algas un gada kopējās algas salīdzinājumā pret privāto sektoru novērojams «lēciens» no 14. uz 15. MAG, jo 15. un 16. MAG ir augsta relatīvā punktu vērtība, un tirgū šādas punktu vērtības ir tikai ļoti augsta līmeņa vadītājiem lielos uzņēmumos, kuriem atalgojums salīdzinot ar zemākām punktu vērtībām pieaug ievērojami straujāk.
- Analizējot datus, varēja novērot, ka **amatam piešķirtā amatu saime un grupa ne vienmēr ir atbilstoša** (piem., KNAB darbiniekam ar kodu NT0000E9CE piešķirta saime 28, lai gan precīzāka būtu 28.2), kā arī **ne vienmēr ir piešķirta amatu saimei un līmenim atbilstoša algu grupa** (piem., vairākiem akmens būvju restauratoriem ar 34.saimes III līmeni piešķirta 9. MAG, ekspertam IZM ar 32. saimes IIIC līmeni piešķirta 10. MAG).
- Novērojams arī tas, ka **ir ļoti liela izkliede atalgojumā starp valsts pārvaldes amatiem, kas atrodas vienā algu grupā**, kas nav saskaņā ar taisnīga atalgojuma noteikšanas labo praksi tirgū (piem., 6. MAG visaugstāk apmaksātā darbinieka gada kopējā alga ir 3.6 reizes lielāka nekā viszemāk apmaksātā darbinieka gada kopējā alga, un 10. MAG šī attiecība ir 5.8).

SECINĀJUMI – AMATU KLASIFIKĀCIJA

- Klasificējot amatus, konsultanti secināja, ka esošais valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs ne vienmēr atbilst situācijai tirgū - salīdzinot ar līdzīgiem amatiem privātajā sektorā, ir vairākas amatu saimes un līmeņi, kuriem būtu **jāpiešķir augstāka punktu vērtība nekā šobrīd** (piem., NMPD amatiem BRIG ārsta palīgs (nesertificēts), DISP OVC izsaukumu pieņemšanas dispečeriem, vadības dispečeriem un vecākajiem dispečeriem, nodaļas vadītājiem PLMP, Valsts policijā u.c. iestādēs), **citiem savukārt tā šķiet netipiski augsta** (piem., biļešu kasieri vairākos muzejos, dežuranti Nodrošinājuma valsts aģentūrā, intervētāji CSP, lietveži, vecākie lietveži un lietveži-arhivāri CSP, VID, EM u.c. iestādēs).
- Šogad, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir **būtiski pieaugušas piemaksas par virsstundu darbu**. Šāda tendence vērojama arī kopējā darba tirgū, un to var skaidrot gan ar darba apjoma paaugstināšanos, gan arī ar to, ka ir nepieciešams ilgāks laiks, lai aizvietotu aizgājušu kolēģi. Tikmēr esošie darbi ir jāpaveic citiem darbiniekiem. Kā arī virsstundu darba pieaugums valsts pārvaldē šogad varētu būt saistīts ar budžeta sagatavošanu īsā laika periodā un notikušajām vēlēšanām, kas parasti saistās ar lielāku darba apjomu.

SECINĀJUMI – KONKURĒTSPĒJĪGS ATALGOJUMS

- Lai gan ir darbinieki, kuru atalgojums ir ievērojami virs tirgus līmeņa, tie ir atsevišķi izņēmuma gadījumi. **Kopumā šobrīd atalgojums valsts pārvaldē ir ne tikai zem mērķa līmeņa – 20% zem privātā sektora atalgojuma mediānas –, bet arī zem privātā sektora pirmās deciles, un nav pamata to uzskatīt par konkurētspējīgu.**
- Šobrīd vistuvāk mērķa apjomam ir amati no 1. līdz 5. MAG. Darbinieku algas 3. MAG to pat pavisam nedaudz pārsniedz.
- Pašlaik **44.1%** no analīzē iekļautajiem valsts pārvaldes darbiniekiem **Rīgā** saņem mazāku atalgojumu (vidēji par **259 EUR** mēnesī) nekā ir dzīvei nepieciešamās algas līmenis Rīgā.
- Pašlaik **52.2%** no analīzē iekļautajiem valsts pārvaldes darbiniekiem **reģionos** saņem mazāku atalgojumu (vidēji par **189 EUR** mēnesī) nekā ir dzīvei nepieciešamās algas līmenis reģionos.
- Lai arī procentuāli liels cilvēku skaits pašlaik saņem atalgojumu zem dzīvei nepieciešamās algas līmeņa, starpība naudas izteiksmē nav ļoti liela.
- Ņemot vērā to, ka šobrīd tirgū ir ļoti zems bezdarba līmenis un augsts nodarbinātības līmenis, organizācijām ir sarežģītāk piesaistīt jaunus darbiniekus. Turklāt papildu grūtības var radīt tas, ka šobrīd, publicējot darba sludinājumu, visiem darba devējiem ir jānorāda arī pozīcijas atalgojums. Tā kā privātajā sektorā tas lielākoties ir augstāks, tas var samazināt kandidātu skaitu, kuri piesakās uz zemāk apmaksātām pozīcijām valsts pārvaldē. Īpaši tas attiecas uz Rīgu, mazāk – uz reģioniem.

IETEIKUMI

- Ņemot vērā lielo atalgojuma izkliedi darbiniekiem vienā algu grupā, būtu jāmēģina mērķtiecīgi vienādot atalgojumu ne tikai vienas iestādes ietvaros, bet arī starp iestādēm, lai darbinieku atalgojums valsts pārvaldē būtu taisnīgāks.
- Būtu ieteicams vēlreiz pārskatīt pozīcijas, kurām atalgojums ir zem dzīvei nepieciešamās algas līmeņa, lai saprastu, vai ir iespēja nodrošināt šādu atalgojuma līmeni jau tagad. Ja tas nav iespējams, būtu jākoncentrējas uz procesu optimizāciju, lai, apvienojot amatus vai pievienojot papildu pienākumus, nākotnē varētu radīt vairāk darba vietu, kas ir gana vērtīgas, lai par tām varētu maksāt vismaz dzīvei nepieciešamās algas līmeni. Lai arī pašlaik tiem darbiniekiem, kas nopelna mazāk par šo līmeni, starpība nav ārkārtīgi liela, pieaugot darba tirgus spiedienam privātais sektors radīs iespējas paaugstināt atalgojumu, kas var radīt grūtības darbinieku atlasē un noturēšanā.
- Lai varētu veikt kvalitatīvāku atalgojuma salīdzinājumu ar darba tirgu, būtu nepieciešama amatu klasifikācija kopā ar neatkarīgiem konsultantiem pēc vienotas pieejas visās valsts pārvaldes iestādēs.
- Salīdzinot ar privāto sektoru, valsts pārvaldes darbiniekiem ir ļoti daudz dažādu prēmiju un piemaksu, kuras būtu loģiski pievienot mēneša pamatalgai. Lai to varētu darīt, būtu jāpalielina atalgojuma intervāli. Prēmiju iekļaušana pamatalgā samazinātu administratīvo slogu atalgojuma aprēķināšanai un ļautu vieglāk un skaidrāk komunicēt ar potenciālajiem darbiniekiem par atalgojuma apmēru.

FONTES

Kontakti:

Fontes Vadības konsultācijas, SIA

Brīvības iela 43, Rīga, LV-1010

+371 67846151

fontes@fontes.lv

www.fontes.lv

